

Bruksela, dnia 22 listopada 2012 r.

KANCELARIA SENATU

Przedstawiciel Kancelarii Senatu
przy Unii Europejskiej

Sprawozdanie nr 98/2012

Sprawozdanie z inicjatyw i opinii Komisji Europejskiej w październiku 2012 r. (transport, przemysł i przedsiębiorczość, rynek wewnętrzny, rybołówstwo i polityka morska, rozszerzenie UE, polityka regionalna)

1. **TRANSPORT** - Dziesięć lat istnienia jednolitej europejskiej przestrzeni powietrznej – nadal bez rezultatów
2. **TRANSPORT** - „Łącząc Europę” – czołowi przedsiębiorcy oraz decydenci zdecydowanie popierają plan Komisji przeznaczenia 50 mld EUR na strategiczne inwestycje w infrastrukturę transportu, energetyki i internetu
3. **TRANSPORT** - Trybunał potwierdził swoje dotychczasowe orzecznictwo, zgodnie z którym pasażerowie znacznie opóźnionych lotów mogą otrzymać odszkodowanie
4. **TRANSPORT LOTNICZY - POLSKA:** Komisja pozywa Polskę do Trybunału Sprawiedliwości w związku z opłatami lotniskowymi
5. **TRANSPORT KOLEJOWY - POLSKA:** Komisja pozywa Polskę do Trybunału Sprawiedliwości w związku interoperacyjnością kolei
6. Główne październikowe decyzje o wszczęciu postępowania w sprawie uchybienia zobowiązaniom państw członkowskich - **streszczenie decyzji dotyczących Polski**
7. **TRANSPORT – POLSKA:** EBI kontynuuje wsparcie na rzecz modernizacji polskich kolei
8. **RYBOŁÓWSTWO** - Komisja przedstawia wniosek w sprawie uprawnień do połowów na Atlantyku i Morzu Północnym na rok 2013
9. **RYBOŁÓWSTWO** - Niewielkie zwiększenie uprawnień do połowów ryb głębinowych w latach 2013–2014
10. **POLITYKA MORSKA** - Przyjęto nową agendę morską na rzecz wzrostu i zatrudnienia

11. **GOSPODARKA I FINANSE** - Komisja daje zielone światło dla wzmocnionej współpracy na rzecz podatku od transakcji finansowych
12. **BUDŻET** - Korekta budżetu UE z korzyścią dla europejskich studentów, naukowców, organizacji pozarządowych, przedsiębiorstw i regionów
13. **RYNEK WEWNĘTRZNY** - Komisja przedstawia plan działań dotyczący internetowych gier hazardowych
14. **RYNEK WEWNĘTRZNY** - Tabela wyników rynku wewnętrznego: państwa członkowskie poprawiły swoje wyniki
15. **ENERGETYKA** - EBI zwiększa wsparcie na rzecz modernizacji sieci dystrybucji energii w Polsce
16. **POLITYKA REGIONALNA** - Wizyta komisarza Johannes Hahna w Grecji: wykorzystanie funduszy regionalnych jako impulsu do naprawy gospodarczej
17. **EUROPEJSKA AGENDA CYFROWA** - Komisja przeprowadza konsultacje w sprawie zalecenia dotyczącego rynków telekomunikacyjnych
18. **PRZEMYSŁ I PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ** - Małe i średnie przedsiębiorstwa na rozdrożu: konieczne zdecydowane działania polityczne, aby poprawić ich sytuację
19. **PRZEMYSŁ I PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ** - UE jest liderem w zakresie efektywności energetycznej i inwestycji zagranicznych, jednak kondycja przemysłu w poszczególnych krajach jest niejednolita
20. **PRZEMYSŁ I PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ** - Rewolucja przemysłowa przywraca Europie przemysł
21. **PRZEMYSŁ I PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ** - Zapobieganie upadłościom przez zwalczanie opóźnień w płatnościach
22. **ROZSZERZENIE UNII EUROPEJSKIEJ** - Komisja przedstawia kolejne etapy rozszerzenia UE

1. TRANSPORT - Dziesięć lat istnienia jednolitej europejskiej przestrzeni powietrznej – nadal bez rezultatów

Jednolita europejska przestrzeń powietrzna, szandarowy projekt mający na celu trzykrotne zwiększenie przepustowości i zmniejszenie o połowę kosztów ruchu lotniczego, nie przynosi oczekiwanych rezultatów. Wiceprzewodniczący **Siim Kallas**, komisarz odpowiedzialny za kwestie transportu, zapowiedział na wiosnę 2013 r. nowe wnioski ustawodawcze. Mają one przyspieszyć realizację projektu oraz pomóc w egzekwowaniu przepisów, również poprzez stwierdzanie naruszeń.

Podzielona przestrzeń powietrzna w Europie jest utrudnieniem, które generuje koszty rzędu 5 mld euro rocznie. Powoduje wydłużenie przeciętnej trasy lotu o 42 km, a w konsekwencji spalanie większej ilości paliwa, więcej emisji, wyższe koszty dla użytkowników i większe opóźnienia. Stany Zjednoczone kontrolują taką samą przestrzeń powietrzną z większym natężeniem ruchu, generując prawie dwa razy mniej kosztów.

Zabierając głos podczas konferencji wysokiego szczebla pod hasłem: „Jednolita europejska przestrzeń powietrzna: czas na działanie” w Limassol (Cypr), wiceprzewodniczący Kallas powiedział: „Jednolita europejska przestrzeń powietrzna była dla mnie zawsze priorytetem w obszarze lotnictwa. Projekt ten jest zbyt ważny, by pozwolić mu upaść. Daleko nam do spełnienia pierwotnych ambicji. Po ponad 10 latach główne problemy pozostają niezmienione: zbyt mała przepustowość za zbyt wysoką cenę oraz potencjalny negatywny wpływ na bezpieczeństwo. Widać pewne zmiany, ale postęp jest zbyt wolny i ma zbyt ograniczony zakres. Musimy stworzyć inne rozwiązania i szybko je zastosować. Podział przestrzeni według granic państwowych prowadzi do zbyt dużego rozdrobnienia. Obietnice poprawy nie zostały zrealizowane.”

Rok 2012 ma decydujące znaczenie dla jednolitej europejskiej przestrzeni powietrznej: cztery kluczowe cele, w tym powstanie 9 funkcjonalnych bloków przestrzeni powietrznej (FAB), mają zostać osiągnięte do grudnia 2012 r. Wiceprzewodniczący ostrzegł, że sądząc po dotychczasowych wynikach Europa wciąż jest daleka od utworzenia jednolitej przestrzeni powietrznej. Powiedział między innymi, że wprowadzenie funkcjonalnych bloków przestrzeni powietrznej powstaną, lecz „teraz musimy sprawić, by przyniosły one rzeczywiste korzyści. W chwili obecnej oczywiste jest, że ich wkład w zintegrowaną i scaloną przestrzeń powietrzną będzie niewielki lub żaden.” Zapowiedział, że w celu zapewnienia niezbędnych postępów Komisja skorzysta z istniejących uprawnień wykonawczych w jak najszerszym zakresie, w razie konieczności również z uprawnienia do stwierdzenia naruszenia.

Ponadto wiosną 2013 r. Komisja przedstawi wnioski przewidujące wzmocnienie istniejących ram prawnych w zakresie jednolitej europejskiej przestrzeni powietrznej (SES) w celu przyspieszenia trwających reform. Wnioski te będą obejmować środki wspierające następujące przedsięwzięcia:

1. System skuteczności działania — cele w zakresie skuteczności działania, polegające na zwiększeniu przepustowości europejskiej przestrzeni powietrznej oraz

ograniczeniu kosztów, są najważniejsze dla jednolitej europejskiej przestrzeni powietrznej. Są niezbędne dla jej sukcesu.

W lipcu 2012 r. Komisja zatwierdziła krajowe plany zmniejszenia kosztów i zwiększenia przepustowości na okres 2012-2014 r. Komisja zamierza znacznie podnieść poprzeczkę skuteczności działania na lata 2015-2019. Ponadto wnioski dotyczące jednolitej przestrzeni powietrznej w 2013 r. zapewnią również Komisji wszelkie uprawnienia niezbędne do wyegzekwowania od państw członkowskich i FAB-ów realizacji uzgodnionych celów i zwiększą niezależność organu oceny skuteczności działania.

2. Dziewięć funkcjonalnych bloków przestrzeni powietrznej (FAB) jest na etapie powstawania. Komisja przedstawi wnioski mające zagwarantować, by te regionalne bloki zarządzania ruchem lotniczym przyniosły praktyczne korzyści. Wprowadzony zostanie obowiązek opracowania strategicznych i operacyjnych planów na poziomie FAB. Ich istnienie na papierze to za mało: FAB-y muszą szybko przynieść realne rezultaty.

3. Menedżer sieci dla Europy — Komisja zwiększy uprawnienia menedżera sieci, w szczególności umożliwi mu pełnienie bardziej scentralizowanych ogólnoeuropejskich funkcji, na przykład w odniesieniu do projektowania przestrzeni powietrznej, w tym planowania trasy. Pomoże to zwiększyć efektywność sieci.

4. Dalsze reformy służby żeglugi powietrznej — Komisja położy większy nacisk na podstawowe zadania tego organu, umożliwiając jednocześnie usługodawcom organizowanie przetargów na usługi pomocnicze. Zaproponuje również ich większe oddzielenie od krajowych organów regulacyjnych.

Wszystko to opiera się na udanej fazie realizacji **programu SESAR – technicznego filaru jednolitej przestrzeni powietrznej**. Komisja wkrótce przedstawi Parlamentowi Europejskiemu i Radzie wnioski dotyczące systemów zarządzania i finansowania.

Jednolita europejska przestrzeń powietrzna jest przewodnią inicjatywą europejską, polegającą na reformie europejskiego systemu kontroli ruchu lotniczego w celu zaspokojenia przyszłych potrzeb w zakresie przepustowości i bezpieczeństwa. W oparciu o inicjatywy prowadzone w późnych latach 90. przyjęto pakiet jednolitej europejskiej przestrzeni powietrznej I (SES I) w 2004 r. i pakiet jednolitej europejskiej przestrzeni powietrznej II (SES II) w 2009 r.

W przypadku pełnego wdrożenia jednolitej europejskiej przestrzeni powietrznej:

- bezpieczeństwo wzrośnie dziesięciokrotnie;
 - przepustowość przestrzeni powietrznej zwiększy się trzykrotnie;
 - koszty zarządzania ruchem lotniczym zmaleją o 50 proc.;
 - wpływ na środowisko zostanie ograniczony o 10 proc.
-
- **Dalsze działania**

Komisja przedłoży nowe wnioski w sprawie jednolitej europejskiej przestrzeni powietrznej wiosną 2013 r. Wnioski ustawodawcze będą musiały zostać zatwierdzone przez państwa członkowskie i Parlament, zanim staną się obowiązującym prawem.

- **Jednolita europejska przestrzeń powietrzna: najważniejsze fakty i liczby**

Istnieje ryzyko nasycenia europejskiej przestrzeni powietrznej i portów lotniczych w Europie. Już teraz w ponad 440 europejskich portach lotniczych obsługuje się około 1,4 mld pasażerów rocznie. Każdego dnia w Europie odbywa się około 27 tys. lotów kontrolowanych, co oznacza 10 mln lotów każdego roku. 80 proc. tych lotów ma miejsce na terenie UE.

Obecnie europejski sektor transportu lotniczego umiejętnie panuje nad sytuacją, oczekuje się jednak, że w normalnych warunkach gospodarczych ruch lotniczy będzie wzrastał o 5 proc. rocznie. Do 2030 r. będzie to prawie 17 milionów lotów. W roku 2030 liczba samolotów pojawiających się co roku na europejskim niebie zrówna się z liczbą mieszkańców Pekinu.

Jeżeli czegoś nie zrobimy, zapanuje chaos. Europa nie tylko nie będzie w stanie sprostać popytowi; może ją również dotknąć problem opóźnień i odwołanych lotów na niespotykaną dotąd skalę. Jeżeli będziemy trwać przy dotychczasowym scenariuszu, do 2050 r. koszty zagęszczenia ruchu wzrosną o około 50 proc.

Zasadniczym problemem jest to, że europejskie systemy zarządzania ruchem lotniczym są rozdrobnione i nieefektywne.

Przestrzeń powietrzna UE jest nadal podzielona na 27 krajowych systemów kontroli ruchu lotniczego, świadczących usługi z około 60 ośrodków ruchu lotniczego, a przestrzeń powietrzna jest podzielona na ponad 650 sektorów. Oznacza to, że przestrzeń powietrzna jest obecnie zorganizowana wokół granic państwowych, przez co loty często nie mogą odbywać się na bezpośrednich trasach. Na skutek

rozdrobienia przestrzeni powietrznej statek powietrzny w Europie ma średnio do przebycia trasę o 42 km dłuższą niż jest to absolutnie niezbędne, przez co wydłuża się czas lotu, powstają opóźnienia, zwiększa się zużycie paliwa i rosną emisje CO₂ do atmosfery.

Ponadto stosowane technologie zarządzania ruchem lotniczym zostały opracowane w latach 50., a tym samym są już przestarzałe.

Mała efektywność spowodowana rozdrobnieniem europejskiej przestrzeni powietrznej generuje dodatkowe koszty w wysokości około 5 mld euro rocznie. Koszty te przerzuca się na przedsiębiorstwa i pasażerów. Kontrola ruchu lotniczego obecnie stanowi 6 – 12 proc. ceny biletu.

Amerykański system zarządzania ruchem lotniczym jest dwa razy efektywniejszy od unijnego; zarządza dwukrotnie większą liczbą lotów przy podobnych kosztach i trzykrotnie mniejszej liczbie ośrodków kontroli lotów.

W obliczu tych wyzwań w późnych latach 90. zaproponowano utworzenie jednolitej europejskiej przestrzeni powietrznej i usunięcie granic państwowych w powietrzu, co pozwoli osiągnąć:

- a) dziesięciokrotny wzrost poziomu bezpieczeństwa;
- b) trzykrotny wzrost przepustowości przestrzeni powietrznej;
- c) zmniejszenie o 50 proc. kosztów zarządzania ruchem lotniczym;
- d) ograniczenie o 10 proc. negatywnego wpływu lotnictwa na środowisko naturalne.

2. TRANSPORT - „Łącząc Europę” – czołowi przedsiębiorcy oraz decydenci zdecydowanie popierają plan Komisji przeznaczenia 50 mld EUR na strategiczne inwestycje w infrastrukturę transportu, energetyki i internetu

Podczas konferencji wysokiego szczebla w dniu 2 października 2012 r. Brukseli przedsiębiorcy i decydenci polityczni zdecydowanie poparli utworzenie w nowym okresie finansowania UE obejmującym lata 2014-2020 instrumentu „Łącząc Europę”, zgodnie z propozycją Komisji Europejskiej. Z budżetem sięgającym 50 mld EUR, instrument „Łącząc Europę” mógłby stać się jednym z głównych narzędzi dla ukierunkowanych inwestycji w infrastrukturę na szczeblu europejskim, mających zapewnić sprawne funkcjonowanie jednolitego rynku oraz stymulowanie trwałego wzrostu gospodarczego, zwiększenie zatrudnienia i konkurencyjności w całej Unii Europejskiej.

José Manuel Barroso, przewodniczący Komisji Europejskiej, powiedział: „Potrzebujemy ambitnie zakrojonego instrumentu „Łącząc Europę”, aby dokonać inwestycji w przyszły wzrost gospodarczy w Europie i stworzyć nowe miejsca pracy. Obywatele i przedsiębiorstwa zbyt często napotykają przeszkody, ponieważ sieci infrastruktury w całej Europie są niekompletne, nieefektywne lub po prostu ich nie ma. Instrument „Łącząc Europę” stanowi uniwersalny środek do rozwiązywania europejskich problemów, jako że skupia się on na strategicznej infrastrukturze, ma innowacyjny charakter i niesie ze sobą rzeczywistą wartość dodaną dla Europy. Opinia ta jest na dzisiejszej konferencji szeroko podzielana i jestem przekonany, że przesłanie to trafi również na podatny grunt w stolicach państw członkowskich UE”.

W trakcie konferencji prelegenci i uczestnicy docenili innowacyjny charakter, a także istotną wartość dodaną instrumentu „Łącząc Europę”. Zgodnie ze strategią „Europa 2020” i uzgodnionym ostatnio „Paktem na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia”, instrument „Łącząc Europę” ułatwi praktyczne wdrażanie strategicznej infrastruktury, co „pomoże Europie lepiej konkurować i rozwijać się” w warunkach globalizacji.

Uczestnicy wyrazili zgodną opinię, iż bez tego instrumentu wiele rozważanych wyłącznie na poziomie krajowym niezbędnych inwestycji w infrastrukturę transportu, energetyki i internetu nie doszłoby do skutku. Jest to szczególnie aktualne w kontekście trwającego kryzysu, który sprawia, że trudniej uzyskać kredyt bankowy na inwestycje w infrastrukturę. Większość uczestników ma nadzieję, że innowacyjne instrumenty finansowe powiązane z instrumentem „Łącząc Europę”, takie jak obligacje projektowe, oraz bardziej długofalowy i bezpieczniejszy plan działań, umożliwią znaczny udział inwestycji prywatnych.

Wielu uczestników zwracało uwagę na zrealizowane z pomocą UE, związane z infrastrukturą projekty, które wyraźnie pokazują korzyści i wartość dodaną inwestycji w infrastrukturę na szczeblu unijnym, czego przykładem mogą być oddane niedawno do eksploatacji połączenie sieci elektrycznych Irlandii i Zjednoczonego Królestwa lub kompresory umożliwiające odwrócenie kierunku przepływu gazu w państwach Środkowej i Centralnej Europy.

Wysoce wydajne, spełniające warunki zrównoważonego rozwoju i skutecznie połączone sieci transeuropejskie uznano za niezbędne dla osiągnięcia pełnego funkcjonowania jednolitego rynku UE i przejście do bardziej zrównoważonej, niskoemisyjnej gospodarki.

Niektórzy uczestnicy podkreślali również komplementarność polityki spójności UE i instrumentu „Łącząc Europę”, kładąc szczególny nacisk na znaczenie polityki spójności dla poprawy konkurencyjności całej Unii Europejskiej.

Uczestnicy byli zgodni co do tego, że z instrumentu „Łącząc Europę”, będącego wyraźnym przykładem nowego typu myślenia i partnerstwa, skorzystają zarówno obywatele jak i przedsiębiorstwa wszystkich państw członkowskich UE, ponieważ lepsze połączenia ułatwią pracę i podróż, pojawią się nowe możliwości dla biznesu, poprawi się bezpieczeństwo energetyczne, a gospodarka europejska stanie się bardziej przyjazna dla środowiska.

Wielu wyrażało też nadzieję, że silne ogólne poparcie dla instrumentu „Łącząc Europę”, udzielone na tym spotkaniu na wysokim szczeblu, będzie mogło zmobilizować inne ważne zainteresowane podmioty oraz decydentów i pozytywnie wpłynąć na przebieg negocjacji w okresie poprzedzającym nadzwyczajne posiedzenie Rady Europejskiej, poświęcone wieloletnim ramom finansowym, które odbędzie się w dniach 22-23 listopada 2012 r.

- **Kontekst:**

Zgodnie z wnioskami dotyczącymi wieloletnich ram finansowych z dnia 29 czerwca 2011 r., Komisja przedłożyła w dniu 19 października 2011 r. projekt rozporządzenia dotyczącego instrumentu „Łącząc Europę”. Trwają negocjacje w Radzie i w Parlamencie Europejskim.

Na posiedzeniu w czerwcu 2012 r. Rada Europejska uzgodniła Pakt na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia, który obejmuje usunięcie barier na jednolitym rynku i który jednoznacznie wskazuje te sektory, które leżą u podstaw instrumentu „Łącząc Europę”: transport, energetyka i internet. Rada Europejska osiągnęła ponadto porozumienie w sprawie bezzwłocznego rozpoczęcia projektu pilotażowego.

- **Dodatkowe informacje:**

Broszura na temat instrumentu „Łącząc Europę” dostępna jest na stronie:

http://ec.europa.eu/bepa/expertise/conferences/index_en.htm

Na temat wartości dodanej budżetu UE: "Money where it matters" (Tam gdzie pieniądze mają znaczenie): http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-11-469_pl.pdf

Na temat wieloletnich ram finansowych: <http://ec.europa.eu/budget/reform>

3. TRANSPORT - Trybunał potwierdził swoje dotychczasowe orzecznictwo, zgodnie z którym pasażerowie znacznie opóźnionych lotów mogą otrzymać odszkodowanie

Jeżeli pasażerowie docierają do miejsca docelowego co najmniej trzy godziny po przewidzianej godzinie przylotu, mogą oni domagać się zryczałtowanego odszkodowania od przewoźnika lotniczego, chyba że opóźnienie jest spowodowane zaistnieniem nadzwyczajnych okoliczności

Prawo Unii¹ stanowi, że pasażerowie mogą otrzymać zryczałtowane odszkodowanie w kwocie od 250 do 600 EUR w przypadku odwołania ich lotu. W wyroku w sprawie *Sturgeon*² Trybunał Sprawiedliwości uznał, że pasażerów opóźnionych lotów można traktować jak pasażerów odwołanych lotów w zakresie prawa do odszkodowania. W konsekwencji Trybunał orzekł, że jeżeli docierają oni do ich miejsca docelowego co najmniej trzy godziny po pierwotnie przewidzianej godzinie przylotu, mogą oni żądać od przewoźnika lotniczego zryczałtowanego odszkodowania, chyba że opóźnienie jest spowodowane zaistnieniem nadzwyczajnych okoliczności.

Amtsgericht Köln (sąd okręgowy w Kolonii, Niemcy) oraz High Court of Justice (sąd najwyższy, Zjednoczone Królestwo) starają się uzyskać wyjaśnienia w odniesieniu do zakresu wyroku w sprawie *Sturgeon*. W pierwszej sprawie (C-581/10), przed niemieckim sądem toczy się spór pomiędzy pasażerami i przewoźnikiem lotniczym Lufthansa w przedmiocie opóźnienia ich lotu o ponad 24 godziny w stosunku do pierwotnie przewidzianego rozkładu. W drugiej sprawie (C-629/10) TUI Travel, British Airways, easyJet Airline oraz International Air Transport Association (Międzynarodowe Zrzeszenie Przewoźników Powietrznych – IATA) zwrócili się do wymiaru sprawiedliwości Zjednoczonego Królestwa w następstwie odmowy uwzględnienia przez Civil Aviation Authority (urząd lotnictwa cywilnego) ich wniosku, w którym domagali się, aby nie nakładał on na nich obowiązku wypłaty odszkodowania pasażerom opóźnionych lotów. Ów niezależny organ odpowiedzialny za nadzorowanie przestrzegania uregulowań w dziedzinie lotnictwa w Zjednoczonym Królestwie wskazał, że jest związany wyrokiem w sprawie *Sturgeon*.

W wydanym dzisiaj wyroku Trybunał potwierdził wykładnię prawa Unii, jakiej dokonał w wyroku w sprawie *Sturgeon*. Trybunał przypomniał, iż **zasada równego**

¹ Rozporządzenie (WE) nr 261/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 lutego 2004 r. ustanawiające wspólne zasady odszkodowania i pomocy dla pasażerów w przypadku odmowy przyjęcia na pokład albo odwołania lub dużego opóźnienia lotów (Dz.U. L 46, s. 1).

² Wyrok Trybunału z dnia 19 listopada 2009 r. w sprawach połączonych [C-402/07 i C-432/07](#) *Sturgeon*, zob. również [komunikat prasowy nr 102/09](#).

traktowania wymaga uznania, że pasażerowie opóźnionych lotów znajdują się w sytuacji porównywalnej do sytuacji pasażerów lotów odwołanych „w ostatniej chwili”, jeżeli chodzi o przysługujące im prawo do odszkodowania, ponieważ pasażerowie ci doznają podobnych niedogodności, a mianowicie straty czasu.

Tymczasem, jako że pasażerom odwołanych lotów przysługuje prawo do odszkodowania, gdy poniesiona przez nich strata czasu wynosi co najmniej trzy godziny, Trybunał orzekł że **pasażerowie opóźnionych lotów również mogą powoływać się na to prawo**, w sytuacji gdy z powodu opóźnienia ich lotu ponoszą taką samą stratę czasu, czyli **gdy docierają na ich miejsce docelowe co najmniej trzy godziny po pierwotnie przewidzianej przez przewoźnika lotniczego godzinie przylotu**.

Niemniej jednak, przyjmując omawiane przepisy, prawodawca Unii miał na celu wyważenie interesów pasażerów lotniczych i przewoźników lotniczych. Tak oto, **takie opóźnienie nie daje pasażerom prawa do odszkodowania, jeżeli przewoźnik lotniczy jest w stanie dowieść, iż duże opóźnienie lotu jest spowodowane zaistnieniem nadzwyczajnych okoliczności, których nie można było uniknąć pomimo podjęcia wszelkich racjonalnych środków, to jest okoliczności, które pozostają poza zakresem skutecznej kontroli przewoźnika lotniczego**.

Trybunał zaznaczył również, że wymóg wypłaty odszkodowania pasażerom opóźnionych lotów jest **zgodny z konwencją montrealską**³. W tym zakresie Trybunał stwierdził, że strata czasu związana z opóźnieniem lotu stanowi niedogodność, która nie jest uregulowana w konwencji montrealskiej. W konsekwencji obowiązek wypłaty odszkodowania pasażerom opóźnionych lotów znajduje się poza zakresem tej konwencji, mając jednocześnie charakter uzupełniający w stosunku do przewidzianych w niej zasad odszkodowania.

Następnie Trybunał uznał, iż wspomniany obowiązek jest również zgodny z **zasadą pewności prawa**, według której pasażerowie i przewoźnicy muszą znać dokładny zakres ich praw i obowiązków.

Ponadto Trybunał uściślił, iż wymóg ten jest **zgodny z zasadą proporcjonalności, według której** akty instytucji Unii nie mogą wykroczać poza to, co odpowiednie i konieczne do realizacji uzasadnionych celów, którym mają służyć dane

³ Konwencja o ujednoczeniu niektórych zasad dotyczących międzynarodowego przewozu lotniczego, podpisana w Montrealu w dniu 9 grudnia 1999 r. zatwierdzona w imieniu Wspólnoty Europejskiej na mocy decyzji Rady 2001/539/WE z dnia 5 kwietnia 2001 r. (Dz.U. L 194, s. 38).

uregulowania, a spowodowane niedogodności nie mogą być nadmierne w stosunku do zamierzonych celów. W tym względzie Trybunał stwierdził, że wymóg wypłaty odszkodowania nie dotyczy wszystkich opóźnień, lecz jedynie dużych opóźnień. Co więcej, przewoźnicy lotniczy nie są zobowiązani do wypłaty odszkodowania, jeżeli są w stanie dowieść, że odwołanie lub duże opóźnienie lotu jest spowodowane zaistnieniem nadzwyczajnych okoliczności.

Wreszcie Trybunał zbadał żądania ograniczenia skutków w czasie wydanego wyroku wysuwane przez przewoźników lotniczych. Przewoźnicy lotniczy uważają, że nie ma możliwości powoływania się na prawo Unii w celu uzasadnienia roszczeń o odszkodowanie wysuwanych przez pasażerów w odniesieniu do lotów, które były opóźnione przed dniem ogłoszenia niniejszego wyroku, z wyłączeniem pasażerów, których powództwo w celu uzyskania tego odszkodowania było już wytoczone w dniu ogłoszenia tego wyroku.

W tym zakresie Trybunał odpowiedział, iż nie ma podstaw do ograniczenia skutków niniejszego wyroku w czasie.

UWAGA: Odesłanie prejudycjalne pozwala sądom państw członkowskich, w ramach rozpatrywanego przez nie sporu, zwrócić się do Trybunału z pytaniem o wykładnię prawa wspólnotowego lub o ocenę ważności aktu wspólnotowego. Trybunał nie rozpoznaje sporu krajowego. Do sądu krajowego należy rozstrzygnięcie sprawy zgodnie z orzeczeniem Trybunału. Orzeczenie to wiąże w ten sam sposób inne sądy krajowe, które spotkają się z identycznym problemem.

4. TRANSPORT LOTNICZY - POLSKA: Komisja pozywa Polskę do Trybunału Sprawiedliwości w związku z opłatami lotniskowymi

24 października 2012 r. Komisja Europejska postanowiła skierować do Trybunału Sprawiedliwości UE sprawę przeciwko Polsce w związku z niedopełnieniem obowiązku wdrożenia wspólnych przepisów dotyczących opłat lotniskowych. Termin ich wdrożenia upłynął dnia 15 marca 2011 r. Zgodnie z traktatem lizbońskim Komisja zwróci się do Trybunału o nałożenie na Polskę okresowej kary pieniężnej o dziennej stawce w wysokości € 75002.88 euro, która będzie obowiązywać do czasu przyjęcia odpowiednich środków krajowych.

Dyrektywa 2009/12/WE ustanawia wspólne przepisy ramowe regulujące najważniejsze kwestie dotyczące opłat lotniskowych oraz podstawowe wymogi obowiązujące w

stosunkach między podmiotami zarządzającymi portami lotniczymi a liniami lotniczymi. Dyrektywa ta ma zastosowanie do portów lotniczych obsługujących rocznie ponad 5 mln pasażerów. Opłaty lotniskowe to opłaty uiszczane przez linie lotnicze z tytułu korzystania z infrastruktury oraz usług związanych w szczególności z procesami startu i lądowania oraz obsługą pasażerów. Dyrektywa nakłada na państwa członkowskie wymóg zapewnienia, by – w miarę możliwości – zmiany systemu lub wysokości opłat lotniskowych następowały w wyniku porozumienia pomiędzy zarządzającym portem lotniczym a użytkownikami portu lotniczego. W tym celu zarządzający portami lotniczymi powinni prowadzić z liniami lotniczymi konsultacje, których podstawę miałyby stanowić przejrzysta wymiana informacji między stronami. Ustalone w ten sposób opłaty lotniskowe byłyby niedyskryminujące i powiązane z poziomem usług świadczonych przez port lotniczy.

Już w dniu 18 maja 2011 r., a następnie 22 marca 2012 r. Komisja zwróciła się do Polski o podjęcie działań, które miałyby prowadzić do spełnienia wymogów stawianych przez dyrektywę. Do chwili obecnej Polska nie zastosowała żadnych środków związanych z dyrektywą, którą zobowiązała się wdrożyć, bądź też nie powiadomiła o nich Komisji.

Niedopełnienie obowiązku wdrożenia dyrektywy oznacza, że Polska nie przestrzega wspólnych przepisów ramowych regulujących sposób ustalania opłat lotniskowych.

Ma to znaczenie nie tylko dla polskich, ale również dla innych europejskich i pozaeuropejskich linii lotniczych oraz może być szkodliwe w kategoriach gospodarczych. Co istotne, może to oznaczać, że pasażerowie płacą więcej niż powinni za podróże lotnicze – zarówno te w obrębie UE, jak i za loty długodystansowe rozpoczynane z lotnisk w krajach UE.

Dodatkowe informacje

Aktualne dane na temat naruszeń przepisów UE można znaleźć na stronie:

http://ec.europa.eu/eu_law/infringements/infringements_pl.htm

5. TRANSPORT KOLEJOWY - POLSKA: Komisja pozywa Polskę do Trybunału Sprawiedliwości w związku interoperacyjnością kolei

Komisja Europejska postanowiła skierować 24 października 2012 r. do Trybunału Sprawiedliwości UE sprawę przeciwko Polsce w związku z niedopełnieniem obowiązku zgłoszenia krajowych środków transpozycji dyrektywy 2011/18/UE w

sprawie interoperacyjności systemu kolei. Termin jej wdrożenia upływał dnia 31 grudnia 2011 r.

Dyrektywa 2011/18/UE zmienia dyrektywę 2008/57/WE w sprawie interoperacyjności, wprowadzając zmiany do opisu systemów kolejowych oraz określając procedury ich weryfikacji.

Komisja już wcześniej zwróciła się do Polski o podjęcie działań mających na celu zapewnienie przestrzegania przepisów dyrektywy 2011/18/UE. Na podstawie wyjaśnień przekazanych przez Polskę w lipcu 2012 r. Komisja stwierdziła, że Polska nie podjęła niezbędnych środków ani nie zawiadomiła Komisji o żadnych takich środkach.

Przepisy Unii Europejskiej w sprawie interoperacyjności kolei mają na celu poprawę konkurencyjności sektora kolejowego, na przykład poprzez umożliwienie łatwiejszego wymieniania się sprzętem kolejowym w całej Europie. Jest to możliwe dzięki ramom regulacyjnym służącym harmonizacji technicznej kolei europejskich oraz usuwaniu barier technicznych i administracyjnych, np. poprzez wspólne procedury wydawania zezwoleń w zakresie przekazywania infrastruktury kolejowej do eksploatacji.

Niewdrożenie dyrektywy może utrudnić swobodny przepływ komponentów i wyposażenia kolejowego na rynku UE, ponieważ krajowe organy wyznaczone do wykonywania procedur weryfikacyjnych nie stosują tych samych ram prawnych.

- **Dodatkowe informacje**

Aktualne dane na temat naruszeń przepisów UE można znaleźć na stronie: http://ec.europa.eu/eu_law/infringements/infringements_pl.htm.

6. Główne październikowe decyzje o wszczęciu postępowania w sprawie uchybienia zobowiązaniom państw członkowskich - streszczenie decyzji dotyczących Polski

	AGENDA CYFROWA	ZATRUDNIENIE	ENERGIA	ŚRODOWISKO	WYMIAR SPRAWIEDLIWOŚ CI	TRANSPORT	ZDROWIE I POLITYKA KONSUMENCKA	PODATKI I CŁA
BE	X						X	XX
BG							X	
DK		X					XX	
EE		X						

ES								X
FR								X
IT		X		X				X
LT							X	
LU							X	X
NL				X				
PL			X		X	XX	X	X
PT								X
RO								X
SI			X	X		X	X	
SK		X						
UK								XXX

Przyjmując jak co miesiąc pakiet decyzji dotyczących uchybień zobowiązaniom państwa członkowskiego, Komisja Europejska wszczęła postępowanie prawne przeciwko państwom członkowskim, które nie wypełniły swoich zobowiązań wynikających z prawa UE. Decyzje te dotyczą wielu sektorów, a ich celem jest zapewnienie właściwego stosowania prawa UE dla dobra obywateli i z korzyścią dla przedsiębiorstw. Komisja przyjęła **162 decyzje**, w tym **25 uzasadnionych opinii** i **10 decyzji dotyczących skierowania spraw** do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej. Poniżej przedstawiono streszczenie głównych decyzji dotyczących **POLSKI**.

1. Sprawy skierowane do Trybunału Sprawiedliwości o nałożenie kar pieniężnych

- **Wewnętrzny rynek energii: Komisja pozywa POLSKĘ i SŁOWENIĘ do Trybunału w związku z niedopełnieniem obowiązku pełnej transpozycji przepisów UE**

Komisja Europejska pozywa **Polskę** i **Słowenię** do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej w związku z niedopełnieniem obowiązku pełnej transpozycji przepisów UE dotyczących wewnętrznego rynku energii. Do chwili obecnej Polska dokonała jedynie częściowej transpozycji dyrektywy dotyczącej energii elektrycznej. Słowenia nie dokonała natomiast ani pełnej transpozycji dyrektywy dotyczącej energii elektrycznej, ani dyrektywy dotyczącej gazu. Państwa członkowskie miały dokonać transpozycji tych dyrektyw do dnia 3 marca 2011 r.

W przypadku Polski Komisja zwraca się do Trybunału o nałożenie okresowej kary pieniężnej o dziennej stawce 84 378,24 euro. W przypadku Słowenii Komisja proponuje okresową karę pieniężną o dziennej stawce 10 287,36 euro w odniesieniu do każdej z obu wspomnianych dyrektyw.

- **Transport lotniczy: Komisja pozywa POLSKĘ do Trybunału Sprawiedliwości w związku z opłatami lotniskowymi**

Komisja Europejska podjęła decyzję o pozwaniu **Polski** do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej w związku z niedopełnieniem obowiązku wdrożenia wspólnych przepisów dotyczących opłat lotniskowych. Termin ich wdrożenia upłynął dnia 15 marca 2011 r. Zgodnie z traktatem lizbońskim Komisja zwróci się do Trybunału o nałożenie na Polskę okresowej kary pieniężnej o dziennej stawce w wysokości 75 002,88 euro, która będzie obowiązywać do czasu przyjęcia odpowiednich środków krajowych.

2. Pozostałe sprawy skierowane do Trybunału Sprawiedliwości

- **Transport kolejowy: Komisja pozywa POLSKĘ do Trybunału Sprawiedliwości w sprawie interoperacyjności kolei**

Komisja Europejska postanowiła skierować do Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości sprawę przeciwko **Polsce** w związku z niedopełnieniem obowiązku zgłoszenia krajowych środków transpozycji dyrektywy 2011/18/UE w sprawie interoperacyjności systemu kolei. Termin wdrożenia upłynął dnia 31 grudnia 2011 r.

3. Uzasadnione opinie

- **Pestycydy: Komisja wzywa siedem państw członkowskich do przestrzegania zasad zrównoważonego stosowania pestycydów**

Komisja Europejska skierowała do **Belgii, Bulgarii, Danii, Litwy, Luksemburga, Polski i Słowenii** formalny wniosek wzywający te kraje do zapewnienia pełnej zgodności z dyrektywą ramową w sprawie zrównoważonego stosowania pestycydów. Przedmiotowa dyrektywa ustala zasady zrównoważonego stosowania pestycydów w celu zmniejszenia zagrożeń i wpływu ich stosowania na zdrowie ludzi i na środowisko. Wymienione siedem państw członkowskich nie dokonało pełnej transpozycji przepisów dyrektywy do prawa krajowego, mimo iż powinny były to uczynić do dnia 26 listopada 2011 r. Dyrektywę częściowo wdrożyły Belgia, Dania, Litwa, Polska i Słowenia, jednak wciąż istnieją niedociągnięcia, których zakres obejmuje obejmujące od systemów certyfikacji dla użytkowników profesjonalnych po wymogi dotyczące ochrony środowiska wodnego. Bułgaria i Luksemburg nie zgłosiły żadnych środków.

Zainteresowane państwa członkowskie mają dwa miesiące na poinformowanie Komisji o środkach podjętych w celu zapewnienia pełnej zgodności z unijnym prawem. Niedopełnienie obowiązku powiadomienia o odpowiednich środkach może doprowadzić do skierowania sprawy przez Komisję do Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości.

- **Podatki: Komisja wzywa POLSKĘ i PORTUGALIĘ do zgłaszania transpozycji przepisów UE dotyczących dochodzenia roszczeń**

Do 1 stycznia 2012 r. państwa członkowskie powinny były dokonać transpozycji przepisów UE dotyczących wzajemnej pomocy w dochodzeniu roszczeń z tytułu podatków, ceł i innych obciążeń. Mimo, że były do tego zobowiązane, **Polska** i **Portugalia** nie zgłosiły do Komisji instrumentów prawnych transponujących dyrektywę. Dyrektywa ta jest ważnym instrumentem umożliwiającym państwom członkowskim pobór należnych podatków od podatników mających siedzibę w innych państwach członkowskich. Komisja Europejska wezwała Polskę i Portugalię do zgłoszenia środków wykonawczych. W przypadku nieudzielenia przez Polskę i Portugalię zadowalających wyjaśnień w ciągu dwóch miesięcy, Komisja może skierować sprawę do Trybunału Sprawiedliwości UE.

- **Komisja wzywa POLSKĘ do zagwarantowania dostępu do wymiaru sprawiedliwości**

Komisja Europejska dała **Polsce** dwa miesiące na zapewnienie zgodności z unijnymi przepisami dotyczącymi doręczania dokumentów w sprawach cywilnych lub handlowych. Wniosek Komisji ma formę uzasadnionej opinii (drugi etap trzyetapowego postępowania UE w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego). Rozporządzenie dotyczące doręczania dokumentów (1393/2007) upraszcza tę procedurę w sprawach transgranicznych. Aby współpraca między organami sądowymi państw członkowskich funkcjonowała prawidłowo, przekazywanie dokumentów między tymi organami powinno odbywać się w sposób szybki i bezpieczny.

Obecnie, polskie prawodawstwo nakłada na obywateli, którzy są rezydentami innych państw członkowskich UE, obowiązek ustanowienia przedstawiciela reprezentującego ich w Polsce w zakresie doręczania dokumentów w postępowaniach cywilnych i handlowych. W przypadku niewyznaczenia takiego przedstawiciela, dokumenty zostają złożone w sądzie i uznane za doręczone stronie postępowania sądowego. Brak wiedzy, że takie dokumenty są złożone w sądzie sprawia, że trudno jest je uzyskać.

Utrudnia to obywatelom UE uczestnictwo w postępowaniach sądowych w Polsce. Praktyka ta stanowi zatem pośrednią dyskryminację ze względu na przynależność państwową i utrudnia obywatelom UE dostęp do wymiaru sprawiedliwości.

W następstwie wezwania do usunięcia uchybienia przesłanego w dniu 27 stycznia 2012 r., Komisja wydała 24 października br. uzasadnioną opinię wzywającą Polskę do przestrzegania przepisów UE.

7. TRANSPORT – POLSKA: EBI kontynuuje wsparcie na rzecz modernizacji polskich kolei

Europejski Bank Inwestycyjny (EBI) przyznał Polskim Kolejom Państwowym (PKP) dwa kredyty w wysokości 165 mln EUR:

- **100 mln EUR z przeznaczeniem na modernizację 58 km linii kolejowych oraz instalację urządzeń sygnalizacyjnych na odcinku o długości 42 km pomiędzy Warszawą i Łodzią;**
- **65 mln EUR na modernizację odcinka o długości 32 km linii kolejowej E-59 łączącej Wrocław z Poznaniem.**

Kredyt w wysokości 100 mln EUR zostanie wykorzystany na sfinansowanie przystosowania dwutorowej linii kolejowej o długości 58 km na trasie Warszawa Zachodnia - Miedniewice do prędkości 160 km na godz. oraz instalacji urządzeń sygnalizacyjnych na odcinku o długości 42 km zmodernizowanej linii kolejowej pomiędzy Miedniewicami i Łodzią-Widzewem. Przystosowanie linii na trasie Miedniewice – Łódź-Widzew do prędkości 160 km na godz. przeprowadzono w 2008 roku.

Kredyt w wysokości 65 mln EUR przyczyni się do modernizacji odcinka dwutorowej linii kolejowej o długości 32 km z Poznania do Czempina w południowo-zachodniej Polsce, która stanowi część europejskiego korytarza kolejowego E59 łączącego Malmö w Szwecji z Ostrawą w Czechach przez następujące polskie miasta: Szczecin, Poznań, Wrocław i Chałupki.

Modernizacja tej linii pozwoli na wykorzystanie pociągów poruszających się z maksymalną prędkością 160 km na godzinę. Modernizacja tego odcinka stanowi drugą część projektu modernizacji linii kolejowej E59 o długości 164 km z Wrocławia do Poznania, której ukończenie jest zaplanowane na rok 2016.

Anton Rop, wiceprezes EBI odpowiedzialny za operacje w Polsce, powiedział: „fundusze EBI pomogą w modernizacji linii kolejowych na głównych korytarzach transportowych w Polsce, przyczyniając się do zwiększenia bezpieczeństwa i prędkości w transporcie oraz poprawy stanu środowiska naturalnego poprzez wspieranie przyjaznych dla środowiska środków transportu”.

Aktualne kredyty stanowią kontynuację udanej współpracy EBI z Polskimi Liniami Kolejowymi PKP S.A. Łącznie z nimi, do tej pory bank przyznał PLK kredyty o łącznej wysokości 1,4 mld EUR z przeznaczeniem na sfinansowanie projektów modernizacji kolei w całej Polsce.

- **Informacje ogólne:**

Europejski Bank Inwestycyjny (EBI) jest udzielającą kredytów długoterminowych instytucją Unii Europejskiej, której udziałowcami są państwa członkowskie UE. Bank zapewnia długoterminowe wsparcie finansowe dla rzetelnie przygotowanych inwestycji, przyczyniając się w ten sposób do realizacji celów polityki unijnej.

8. RYBOŁÓWSTWO - Komisja przedstawia wniosek w sprawie uprawnień do połowów na Atlantyku i Morzu Północnym na rok 2013

Komisja Europejska przedstawiła 24 października 2012 r. wniosek w sprawie uprawnień do połowów na 2013 r. w odniesieniu do niektórych stad ryb w wodach Atlantyku i Morza Północnego. We wniosku tym ustalono poziomy całkowitego dopuszczalnego połowu (TAC) i nakład połowowy dla stad zarządzanych wyłącznie przez UE. Zgodnie z opinią naukową Komisja proponuje zwiększenie lub utrzymanie poziomu TAC dla 16 stad (w tym niektórych stad dorsza, homara norweskiego oraz soli) oraz zmniejszenie TAC dla 47 stad.

Celem Komisji i jednym z filarów trwającej obecnie reformy wspólnej polityki rybołówstwa (WPRyb) jest doprowadzenie do tego, aby wszystkie stada poławiane były na poziomach zapewniających zrównoważenie, czyli osiągnięcie tzw. maksymalnego podtrzymywalnego połowu, do 2015 r. Kiedy to tylko możliwe, naukowcy doradzają, w jaki sposób doprowadzić stada do poziomów zapewniających zrównoważenie. W tym roku doradztwo dotyczące maksymalnego podtrzymywalnego połowu może objąć 20 stad (12 w ubiegłym roku). Jest to znaczna poprawa pod względem dostępności i jakości danych naukowych.

Maria Damanaki, europejska komisarz ds. gospodarki morskiej i rybołówstwa, powiedziała: „Musimy myśleć dalekowzrocznie. Bez zrównoważonych, zdrowych stad europejskich rybaków czeka ponura przyszłość. Dzięki długoterminowemu zarządzaniu niektóre stada w wodach Atlantyku już są poławiane z zachowaniem poziomów maksymalnego podtrzymywalnego połowu. Jednocześnie jednak 47 proc. stad nadal jest zbyt intensywnie eksploatowane. Fakty te stanowią podstawę realizowanej przez Komisję reformy WPRyb.”

- **Szczegóły wniosków:**

Zgodnie z opinią naukową homarzec w wodach na zachód od Szkocji, gładzica we wschodniej części kanału La Manche, dorsz i sola w Morzu Celtyckim oraz sola w zachodniej części kanału La Manche są łowione na poziomach maksymalnego podtrzymywalnego połowu, a Komisja proponuje zwiększenie lub utrzymanie ich TAC.

Natomiast stada dorsza w Morzu Irlandzkim i cieśninie Kattegat są nadal w złym stanie, a brak danych utrudnia zarządzanie tymi stadami. Stada soli w Morzu Irlandzkim są na bardzo niskim poziomie, więc Komisja proponuje wstrzymanie bezpośrednich połowów i zminimalizowanie przyłowów. Według opinii dotyczącej maksymalnych podtrzymywalnych połowów plamiaka w Morzu Celtyckim oraz soli w Zatoce Biskajskiej konieczne jest znaczne obniżenie TAC, aby doprowadzić stada do poziomów maksymalnych podtrzymywalnych połowów. Stada dorsza i witlinka w wodach na zachód od Szkocji, wobec których stosuje się bardzo wysoki poziom odrzutów, są nadal w bardzo złym stanie i znacznie poniżej bezpiecznych poziomów.

W przypadku ponad 30 stad, co do których nie ma wystarczających danych, Komisja uwzględniła zalecenia Międzynarodowej Rady Badań Morza (ICES) i zaproponowała zmniejszenie TAC o 20 proc. w związku z ostatnimi tendencjami, jakie zaobserwowano w odniesieniu do tych stad oraz w celach zapobiegawczych.

Niedawno wydana opinia naukowa dotycząca 13 stad wymaga dalszej analizy, zanim możliwe będzie uaktualnienie wniosku jeszcze tej jesieni.

- **Kontekst**

Niniejszy wniosek dotyczy tylko tych 83 stad, dla których TAC ustalane są wyłącznie przez UE. Drugi wniosek będzie dotyczyć stad, w przypadku których uprawnienia do połowów ustalane są w ramach regionalnych organizacji ds. rybołówstwa (RFMO) lub

konsultacji z państwami trzecimi (stada wspólnie eksploatowane). Zostanie on przedstawiony jesienią tego roku, kiedy dostępne będą niektóre wyniki tych negocjacji międzynarodowych.

Limity połowowe zostały zaproponowane na podstawie opinii naukowej Międzynarodowej Rady Badań Morza (ICES) oraz Komitetu Naukowo-Technicznego i Ekonomicznego ds. Rybołówstwa (STECF). Przeprowadzono również konsultacje z zainteresowanymi stronami na podstawie dokumentu konsultacyjnego Komisji przyjętego w czerwcu.

Komisja przedstawiła już swój wniosek w sprawie uprawnień do połowów w Morzu Bałtyckim na rok 2013 w dniu 17 sierpnia i wniosek dotyczący połowów ryb głębinowych w latach 2013–2014 w dniu 9 października.

- **Dodatkowe informacje:**

- Szczegółowe informacje dotyczące wniosków w odniesieniu do Atlantyku i Morza Północnego można znaleźć poniżej.
- TAC i kwoty: http://ec.europa.eu/fisheries/cfp/fishing_rules/tacs/index_en.htm
- Opinie naukowe: http://ec.europa.eu/fisheries/cfp/fishing_rules/scientific_advice/index_pl.htm
- Wieloletnie plany zarządzania: http://ec.europa.eu/fisheries/cfp/fishing_rules/multi_annual_plans/index_pl.htm
- Mapa obszarów połowowych: http://ec.europa.eu/fisheries/documentation/publications/cfp_factsheets/fishing_areas_pl.pdf

9. RYBOŁÓWSTWO - Niewielkie zwiększenie uprawnień do połowów ryb głębinowych w latach 2013–2014

Komisja Europejska przedstawiła 9 października 2012 r. propozycje dotyczące wielkości uprawnień do połowów ryb głębinowych w wodach Unii Europejskiej i wodach międzynarodowych na północno-wschodnim Atlantyku na lata 2013–2014. Zgodnie z opinią naukową, w porównaniu do roku 2012, Komisja proponuje zwiększenie wielkości całkowitych dopuszczalnych połowów (TAC) w odniesieniu do trzech stad, ich zmniejszenie w odniesieniu do trzynastu stad i utrzymanie TAC na dotychczasowych poziomach w odniesieniu do ośmiu stad (w tym TAC na poziomie zerowym w przypadku sześciu stad).

Komisja proponuje zwiększenie w 2013 r. o 77 proc. TAC buławika czarnego w wodach na zachód od Wysp Brytyjskich (do 4500 ton). Połowy na tym poziomie umożliwią uzyskanie przez to stado do 2015 r. stanu zrównowżenia (tzw.

maksymalnego podtrzymywalnego połowu; MSY). Komisja proponuje także zwiększenie o 20 proc. i o 5 proc. wielkości TAC w odniesieniu do dwóch stad pałasza czarnego w wodach zachodnich (odpowiednio na zachód od Szkocji i Irlandii). W przypadku tych stad opinia naukowa zawiera wskazówki dotyczące osiągnięcia poziomu MSY w 2015 r. Propozycja wielkości TAC odnośnie do pozostałych stad pałasza czarnego i buławika czarnego zakłada ich obniżenie lub utrzymanie na dotychczasowym poziomie. Stosując zasadę ostrożnego zarządzania zasobami rybołówstwa, Komisja proponuje obniżenie o 20 proc. wielkości TAC w odniesieniu do morlesza bogara i molwy niebieskiej, ponieważ poziom ochrony tych stad nie został w pełni oceniony.

Maria Damanaki, komisarz ds. gospodarki morskiej i rybołówstwa, powiedziała: „Aby utrzymać połowy ryb głębinowych, musimy kierować się opiniami naukowymi i nie eksploatować nadmiernie zasobów tych wrażliwych gatunków. Wydaje się jednak, że trzy spośród tych stad są na drodze do odbudowy i osiągnięcia poziomów MSY. Mamy wyraźny cel zarządzania: długofalowe zrównoważone wykorzystanie tych stad.”.

Poza zaledwie dwoma wyjątkami dane dostępne na temat stad ryb głębinowych nie są wystarczające do dokonania przez naukowców pełnej oceny stanu stad, ani pod względem liczebności, ani śmiertelności połowowej. Tym niemniej jakość opinii naukowych uległa poprawie, zwłaszcza w odniesieniu do stad o największym potencjale w zakresie uprawnień do połowów.

- **Kontekst**

Unia Europejska reguluje od 2003 r. połowy gatunków głębinowych pod względem całkowitych dopuszczalnych połowów (TAC) w odniesieniu do określonych gatunków i obszarów oraz pod względem maksymalnego nakładu połowowego rozmieszczonego w północno-wschodnim Atlantyku.

Stada głębinowe to stada ryb poławianych w wodach położonych poza głównymi łowiskami znajdującymi się na szelfach kontynentalnych. Występują na stokach kontynentalnych lub w okolicach podmorskich wzniesień. Obejmują przeważnie gatunki wolno rosnące i długowieczne, a zatem szczególnie wrażliwe na skutki działalności połowowej.

Połowy ryb głębinowych dostarczają około 1 proc. ryb pochodzących z północno-wschodniego Atlantyku, ale niektóre lokalne społeczności rybackie są w pewnym

stopniu uzależnione od tego rodzaju połowów. Liczba połowów – i związanych z nimi miejsc pracy – spada od lat, co związane jest z uszczupleniem zasobów.

Propozycje Komisji są oparte na opiniach naukowych Międzynarodowej Rady Badań Morza (ICES).

Komisja niedawno zaproponowała nowy system zarządzania połowami ryb głębinowych, którego celem jest zapewnienie lepszej ochrony stad głębinowych i ich siedlisk.

Dodatkowe informacje

- Załączona tabela: przegląd propozycji Komisji na lata 2013 i 2014.
- Mapa obszarów połowowych:
http://ec.europa.eu/fisheries/documentation/publications/cfp_factsheets/fishing_areas_en.pdf

Przegląd zmian wielkości TAC w latach 2012–2014 (w tonach; zmiana procentowa w porównaniu z rokiem poprzedzającym)

Gatunek	Obszar	TAC w 2012 r.	Proponowana wielkość TAC na 2013 r.	Proponowana zmiana TAC 2012–2013 (%)	Proponowana wielkość TAC na 2014 r.	Proponowana zmiana TAC 2013–2014 (%)
Rekiny głębinowe	Wody UE i wody międzynarodowe obszarów V, VI, VII, VIII oraz IX	0	do ustalenia ⁴	0%	do ustalenia ¹	-
Rekiny głębinowe	Wody UE i wody międzynarodowe obszaru X	0	do ustalenia ¹	0%	do ustalenia ¹	-
Rekiny głębinowe oraz <i>Deania histricosa</i> i <i>Deania profundorum</i>	Wody międzynarodowe obszaru XII	0	do ustalenia ¹	0%	do ustalenia ¹	-
Pałasz czarny	Wody UE i wody międzynarodowe obszarów I, II, III oraz IV	9	9	0%	9	0%
Pałasz czarny	Wody UE i wody międzynarodowe obszarów V, VI, VII oraz XII	2179	2615	20%	3138	20%
Pałasz czarny	Wody UE i wody międzynarodowe obszarów VIII, IX i X	3348	3515	5%	3691	5%
Pałasz czarny	Wody UE i wody międzynarodowe	3867	3094	-20%	2475	-20%

⁴ Wielkość TAC do ustalenia w terminie późniejszym, po uzyskaniu opinii naukowej.

	CECAF 34.1.2.					
Beryksy	Wody UE oraz wody międzynarodowe obszarów III, IV, V, VI, VII, VIII, IX, X, XII oraz XIV	328	305	-7%	280	-8%
Buławik czarny	Wody UE i wody międzynarodowe obszarów I, II oraz IV	13	13	0%	13	0%
Buławik czarny	Wody UE i wody międzynarodowe obszaru III	850	680	-20%	544	-20%
Buławik czarny	Wody UE i wody międzynarodowe obszarów Vb, VI oraz VII	2546	4500	77%	4500	0%
Buławik czarny	Wody UE i wody międzynarodowe obszarów VIII, IX, X, XII oraz XIV	3979	3350	-16%	2850	-15%
Gardłosz atlantycki	Wody UE i wody międzynarodowe obszaru VI	0	0	0%	0	0%
Gardłosz atlantycki	Wody UE i wody międzynarodowe obszaru VII	0	0	0%	0	0%
Gardłosz atlantycki	Wody UE i wody międzynarodowe obszarów I, II, III, IV, V, VIII, IX, X, XII oraz XIV	0	0	0%	0	0%
Molwa niebieska	Wody UE i wody międzynarodowe obszarów II i IV	56	45	-20%	36	-20%
Molwa niebieska	Wody UE i wody międzynarodowe obszaru III	8	6	-20%	5	-20%
Morlesz bogar	Wody UE i wody międzynarodowe obszarów VI, VII oraz VIII	215	172	-20%	138	-20%
Morlesz bogar	Wody UE i wody międzynarodowe obszaru IX	780	624	-20%	500	-20%
Morlesz bogar	Wody UE i wody międzynarodowe obszaru X	1136	909	-20%	727	-20%
Widlak biały	Wody UE i wody międzynarodowe obszarów I, II, III oraz IV	31	25	-20%	20	-20%
Widlak biały	Wody UE i wody międzynarodowe obszarów V, VI oraz VII	2028	1622	-20%	1298	-20%
Widlak biały	Wody UE i wody międzynarodowe obszarów VIII i IX	267	214	-20%	171	-20%
Widlak biały	Wody UE i wody	54	43	-20%	35	-20%

10. POLITYKA MORSKA - Przyjęto nową agendę morską na rzecz wzrostu i zatrudnienia

Europejska agenda na rzecz wzrostu i zatrudnienia w sektorach morskich została przyjęta przez europejskich ministrów ds. polityki morskiej i Komisję Europejską, reprezentowaną przez przewodniczącego José Manuel Barroso oraz komisarz Marię Damanaki, na konferencji w Limassol zorganizowanej przez prezydencję cypryjską w dniu 8 października 2012 r. Pięć lat po zainicjowaniu zintegrowanej polityki morskiej UE państwa członkowskie i Komisja potwierdziły, że dynamiczne i skoordynowane podejście do gospodarki morskiej wspiera rozwój niebieskiej gospodarki UE, zapewniając jednocześnie dobrą kondycję mórz i oceanów.

W deklaracji zaproponowano agendę morską służącą wsparciu strategii „Europa 2020”. Zgodnie z tym, co podkreślono w niedawno podjętej przez Komisję inicjatywie zatytułowanej „Niebieski wzrost: perspektywy w zakresie zrównoważonego wzrostu w sektorach morskich”, agenda koncentruje się na wschodzących sektorach morskich, w których istnieje ogromny potencjał wzrostu i tworzenia nowych miejsc pracy. Należą do nich: energia odnawialna mórz i oceanów, akwakultura, niebieska biotechnologia, turystyka przybrzeżna i wydobywanie minerałów z dna morza.

Ministrowie wezwali także państwa członkowskie i instytucje europejskie do stworzenia odpowiednich warunków dla niebieskiej gospodarki w celu: wspierania badań i wiedzy o morzu, szkoleń morskich, racjonalnej pod względem kosztów współpracy w zakresie nadzoru morskiego, doskonalszego planowania przestrzeni morskiej oraz dalszego wdrażania dyrektywy ramowej w sprawie strategii morskiej.

José Manuel Barroso, przewodniczący Komisji Europejskiej, powiedział: „morza i oceany mogą odegrać decydującą rolę w ożywieniu gospodarczym w Europie. W dzisiejszej deklaracji zawarto wyraźne przesłanie o konieczności wykorzystania przez nas potencjału niebieskiej gospodarki w Europie”.

Maria Damanaki, komisarz ds. gospodarki morskiej i rybołówstwa, podkreśliła, że „aby faktycznie wykorzystać dynamikę wzrostu i szanse istniejące w gospodarce morskiej, potrzebujemy zaangażowania wszystkich – instytucji, państw członkowskich

i regionów, przemysłu, MŚP i społeczeństwa obywatelskiego. Zdolność łączenia wysiłków, aby uzyskać jak najlepsze wyniki, jest oznaką dojrzałości; a polityka morska jest idealnym narzędziem do stymulowania niebieskiej gospodarki w Europie.”.

- **Kontekst**

Dlaczego UE potrzebuje morskiej agendy na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia? Dlaczego właśnie teraz?

Niebieska gospodarka ma zasadnicze znaczenie dla Europy. Jej wartość dodaną brutto szacuje się na około 500 mld euro, przy spodziewanym wzroście do ok. 600 mld euro w 2020 r. W tym samym okresie liczba zatrudnionych w niebieskiej gospodarce powinna wzrosnąć z 5,4 mln do 7 mln. Oprócz tego należy uwzględnić fakt, że 75% handlu zagranicznego Europy i 37% handlu wewnątrz europejskiego odbywa się drogą morską. Europejskie oceany, morza i wybrzeża są i pozostaną linią ratunkową dla europejskiej gospodarki.

Europa powinna wykorzystać wszystkie dostępne możliwości zapewnienia trwałego wzrostu i zatrudnienia, aby samodzielnie wyjść z obecnego kryzysu finansowego i gospodarczego. Morze oferuje wiele takich możliwości. Unia Europejska dysponuje szeregiem środków, które mogą stanowić wartość dodaną w stosunku do tego, czego już obecnie dokonują państwa członkowskie i przemysł.

Jak wybrano pięć docelowych sektorów morskich?

Komisja Europejska stworzyła całościowy obraz roli, jaką sektory morskie w Europie odgrywają w gospodarce i zatrudnieniu; przedstawiła również realistyczne perspektywy dla tych sektorów na nadchodzące lata i wskazała na szczególny potencjał w zakresie innowacji i tworzenia nowych miejsc pracy.

Przeprowadzone przez nią badania wykazały, że turystyka nadmorska i morska jest największym sektorem gospodarki morskiej pod względem wartości dodanej brutto i zatrudnienia, który zgodnie z oczekiwaniami powinien wzrosnąć o 2 do 3 proc. do 2020 r., natomiast w turystyce rejsowej do roku 2020 ma powstać 100 000 nowych miejsc pracy w porównaniu z rokiem 2010. Oczekuje się, że w najbliższej przyszłości moc zainstalowana elektrowni wykorzystujących energię mór i oceanów na poziomie światowym ulegnie podwojeniu, zatem komercjalizacja technologii produkcji energii z fal i pływów rozpowszechni się z uwagi na zmniejszenie kosztów technicznych. Zgodnie z szacunkami światowy roczny obrót morskiego górnictwa surowców mineralnych wzrośnie praktycznie od zera do 5 mld euro w najbliższych 10 latach, a do

2030 r. osiągnie 10 mld euro. Akwakultura w UE mogłaby przyczynić się do zdrowszego sposobu odżywiania się, gdyby można było osiągnąć stopę wzrostu porównywalną do tej spoza UE. W ciągu najbliższej dekady niebieski sektor biotechnologii powinien stać się źródłem produktów masowych, włącznie z kosmetykami, produktami żywnościowymi, farmaceutykami, chemikaliami i biopaliwami.

Na czym polega następny krok?

W ślad za przyjęciem deklaracji z Limassol Komisja uruchomi wkrótce szereg inicjatyw w celu zbadania i rozwinięcia potencjału wzrostu w określonych obszarach, między innymi opublikuje komunikaty dotyczące turystyki nadmorskiej i morskiej, energii mórz i oceanów, niebieskiej biotechnologii i morskiego górnictwa surowców mineralnych, jak również strategiczne wytyczne w dziedzinie akwakultury. Wszystkie inicjatywy będą podejmowane w porozumieniu z państwami członkowskimi i zainteresowanymi stronami.

- **Dodatkowe informacje:**

Strona internetowa dotyczącej gospodarki morskiej:

http://ec.europa.eu/maritimeaffairs/policy/blue_growth/index_pl.htm

11. GOSPODARKA I FINANSE - Komisja daje zielone światło dla wzmocnionej współpracy na rzecz podatku od transakcji finansowych

Dziesięć państw członkowskich, które chcą stosować podatek od transakcji finansowych w ramach wzmocnionej współpracy, powinno uzyskać na to pozwolenie, gdyż spełnione są wszystkie niezbędne warunki prawne. Wynika tak z wniosku dotyczącego decyzji Rady przyjętego dzisiaj przez Komisję. We wniosku czytamy ponadto, że wzmocniona współpraca w sprawie podatku od transakcji finansowych przyniosłaby nie tylko „natychmiastowe konkretne korzyści” dla państw uczestniczących, ale przyczyniłaby się także do lepszego funkcjonowania jednolitego rynku w całej Unii.

Przewodniczący **Barroso** powiedział: „Niezmiernie cieszę się, że dziesięć państw członkowskich wyraziło chęć wprowadzenia wspólnego podatku od transakcji finansowych zgodnie z założeniami pierwszego wniosku Komisji. Podatek ten może oznaczać dla państw członkowskich przychody w wysokości miliardów euro, co jest bardzo potrzebne w tym trudnym okresie. Chodzi o sprawiedliwość: musimy zadbać o

to, aby koszty kryzysu ponosił również sektor finansowy, tak aby jego ciężar nie spoczywał na barkach zwykłych obywateli”.

Algirdas Šemeta, komisarz ds. podatków, powiedział: „Wspólny podatek od transakcji finansowych przyniesie korzyści w wymiarze ogólnounijnym, nawet jeśli nie będzie wprowadzony w całej UE. Przyczyni się do wzmocnienia i uspoźnienia jednolitego rynku oraz stabilizacji sektora finansowego. Ponadto państwa członkowskie, które zgłosiły chęć wprowadzenia tego podatku, otrzymają dodatkowy bonus w postaci nowego źródła przychodów oraz sprawiedliwszych systemów podatkowych spełniających oczekiwania obywateli. Obiecałem bezzwłoczną reakcję, kiedy następny ruch będzie należał do Komisji i jest nią przedstawiony wniosek. Zachęcałbym Parlament oraz Radę, aby utrzymały to tempo i szybko dały zielone światło zainteresowanym państwom członkowskim, tak aby kraje te mogły podjąć dalsze działania związane z unijnym podatkiem od transakcji finansowych”.

W ciągu kilku ostatnich tygodni dziesięć państw członkowskich⁵ wysłało do Komisji oficjalne wnioski w sprawie wzmocnionej współpracy na rzecz podatku od transakcji finansowych. Wszystkie powoływały się na wniosek Komisji w sprawie podatku od transakcji finansowych jako na podstawę, na której chciałyby oprzeć swoje dalsze działania. Kiedy tylko minimalna wymagana liczba zgłoszonych państw członkowskich została osiągnięta, Komisja zaczęła analizę wniosków w celu sprawdzenia, czy spełniają one warunki wzmocnionej współpracy określone w Traktatach. Wnioski analizowano całkowicie bezstronnie, biorąc pod uwagę skutki zarówno dla uczestniczących, jak i nieuczestniczących państw członkowskich, a także dla całej UE. Oznaczało to m.in. sprawdzenie, czy wzmocniona współpraca na danym obszarze będzie służyć realizacji celów i interesów Unii, czy nie wpłynie negatywnie na jednolity rynek oraz czy nie będą naruszone prawa, kompetencje i obowiązki nieuczestniczących państw członkowskich. Ponadto każde państwo członkowskie, które w późniejszym terminie będzie chciało dołączyć do współpracy, będzie mogło to uczynić na takich samych warunkach, jak państwa członkowskie uczestniczące w niej od początku. W swojej decyzji Komisja stwierdziła, że wszystkie warunki prawne są spełnione i że państwa członkowskie, które chcą wprowadzić unijny podatek od transakcji finansowych, powinny dostać na to zgodę.

W przedstawionym dzisiaj wniosku wyliczono, dlaczego przyjęcie wspólnego podatku od transakcji finansowych przez znaczącą grupę państw członkowskich byłoby korzystne oraz dokonane we właściwym czasie. Po pierwsze, wzmocniłoby to jednolity

⁵ DE, FR, AU, BE, PT, SI, EL, IT, ESP, SK

rynek poprzez zmniejszenie złożoności przepisów oraz zakłóceń konkurencji wynikających z wielu różnych podejść krajowych. Gdyby jednolity system był stosowany na przeważającej części rynku unijnego, przedsiębiorstwa we wszystkich 27 państwach członkowskich odniosłyby korzyści ze zmniejszonych kosztów przestrzegania przepisów i z większej pewności prawnej. Po drugie, podatek od transakcji finansowych zapewniłby sprawiedliwszy wkład z sektora finansowego do budżetu publicznego. Dzięki temu wyrównałyby się reguły gry dla sektora finansowego i innych sektorów w odniesieniu do pokrywania kosztów kryzysu. Wspólny podatek od transakcji finansowych przyczyniłby się w końcu do wzrostu skuteczności działań na rynkach finansowych – działania przypominające grę w kasynie miałyby szansę ustąpić miejsca działaniom bardziej stabilnym, wspierającym gospodarkę realną.

- **Dalsze działania**

Wniosek KE dotyczący decyzji Rady jest ważnym proceduralnym krokiem w procesie zawiązywania wzmocnionej współpracy. Musi on zostać przyjęty przez większość kwalifikowaną państw członkowskich oraz otrzymać zgodę Parlamentu, aby dziesięć państw członkowskich mogło podjąć dalsze kroki. Jeszcze w tym roku Komisja zamierza przedstawić do dyskusji i przyjęcia przez uczestniczące państwa członkowskie konkretny wniosek w sprawie zharmonizowanego podatku od transakcji finansowych. Wniosek ten będzie w bardzo dużym stopniu zgodny z założeniami pierwszego wniosku w sprawie podatku od transakcji finansowych przedstawionego przez Komisję we wrześniu 2011 r., o co zabiegały państwa członkowskie w swoich pismach. Komisja dokładnie zbada jednak, czy konieczne są pewne zmiany ze względu na mniejszą liczbę państw członkowskich, które stosowałyby ten podatek.

- **Kontekst**

We wrześniu 2011 r. Komisja przedstawiła wniosek w sprawie wspólnego podatku od transakcji finansowych, którego celem miała być poprawa funkcjonowania rynku wewnętrznego w tym zakresie. Ponadto szacowano, że zharmonizowany podatek przyniesie rocznie 57 miliardów euro przychodów, co stanowiłoby sprawiedliwy wkład z sektora finansowego do finansów publicznych, że przyczyni się do bardziej odpowiedzialnego zawierania transakcji oraz umożliwi spójne podejście do opodatkowania tego sektora na jednolitym rynku.

Po zagorzałych dyskusjach na ten temat, na posiedzeniach ECOFIN-u w czerwcu i lipcu 2012 r. zgodzono się co do tego, że nie uda się osiągnąć jednomyślności w

rozsądnym terminie. Już w tamtym czasie silna, znacząca grupa państw członkowskich wyraziła zainteresowanie kontynuacją działań dotyczących wspólnego podatku od transakcji finansowych w ramach wzmocnionej współpracy.

Dnia 28 września 2012 r., dokładnie rok po przedstawieniu pierwszego wniosku Komisji Francja i Niemcy wysłały list do komisarza Šemety z oficjalną prośbą o udzielenie upoważnienia w zakresie wzmocnionej współpracy na podstawie wniosku Komisji. Następnie podobne pisma zostały wysłane przez Austrię, Belgię, Grecję, Hiszpanię, Portugalię, Słowację, Słowenię i Włochy. Na podstawie Traktatów do zawiązania wzmocnionej współpracy konieczny jest minimalny próg 9 państw członkowskich. To minimum zostało osiągnięte.

Decyzja Rady upoważniająca do podjęcia wzmocnionej współpracy w dziedzinie podatku od transakcji finansowych:

<http://eur->

lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2012:0631:FIN:PL:PDF

Dodatkowe informacje:

http://ec.europa.eu/taxation_customs/taxation/other_taxes/financial_sector/index_en.htm

12. BUDŻET - Korekta budżetu UE z korzyścią dla europejskich studentów, naukowców, organizacji pozarządowych, przedsiębiorstw i regionów

Komisja przyjęła w dniu 23 października 2012 r. budżet korygujący, aby umożliwić realizację swoich zobowiązań prawnych wobec beneficjentów funduszy UE. Jest to zgodne ze wspólną deklaracją, przyjętą przez Radę i Parlament Europejski w dniu uchwalenia budżetu UE na 2012 r., zgodnie z którą Komisja może wystąpić o dodatkowe środki finansowe „w budżecie korygującym, gdyby środki zapisane w budżecie na 2012 r. były niewystarczające do pokrycia wydatków”.

Mając obecnie bardziej kompletny obraz wykonania budżetu w 2012 r., Komisja ocenia, że potrzebne są dodatkowe środki w wysokości 9,0 mld euro, aby uregulować otrzymywane rachunki i wywiązać się ze zobowiązań umownych i prawnych, głównie w dziedzinach istotnych dla wzrostu gospodarczego i zatrudnienia w Europie.

Przewodniczący Komisji Europejskiej **José Manuel Barroso** powiedział: „Nie chodzi o to, że Komisja prosi o więcej pieniędzy. Chodzi o honorowanie zobowiązań zaciągniętych przez państwa członkowskie, tak aby zagwarantować nieprzerwane

finansowanie dla studentów w ramach programu Erasmus czy też dla biedniejszych regionów w ramach Funduszu Spójności. Płatności te mają zasadnicze znaczenie dla ożywienia wzrostu gospodarczego i tworzenia nowych miejsc pracy w całej UE”.

Komisarz UE ds. programowania finansowego i budżetu **Janusz Lewandowski** stwierdził: „Wielokrotnie ostrzegałem, że ciągłe cięcia środków w zaproponowanym budżecie doprowadzą w końcu do powstania znaczącego problemu. I właśnie tak się stało. W obecnym stanie rzeczy nie możemy wywiązać się z przyjętych przez nas zobowiązań. Rada i Parlament Europejski muszą teraz przejąć odpowiedzialność, jako że instytucje te przegłosowały przyjęcie budżetu UE poniżej jej potrzeb. Ponieważ niedobory funduszy występują głównie w dziedzinie edukacji, nauki i badań naukowych, zatrudnienia i rozwoju regionalnego, jestem pewien, że nie będą one zaprzeczać swoim wcześniejszym deklaracjom dotyczącym tego, że Europa musi inwestować we wzrost gospodarczy. Jestem przekonany, że wspomniane instytucje w pełni dotrzymają zapisów swojego wspólnego oświadczenia i zadbają o szybkie zatwierdzenie zaktualizowanego budżetu. Nie jest to budżet korygujący dla instytucji UE; jest to zaktualizowany budżet mający na uwadze europejskich studentów, naukowców, organizacje pozarządowe, przedsiębiorstwa oraz inne osoby i podmioty, dla których środki z budżetu UE mają duże znaczenie na co dzień”.

Na program **Erasmus** potrzebne są dodatkowe środki w kwocie 90 mln euro, w przeciwnym razie istnieje ryzyko znacznego zmniejszenia liczby miejsc oferowanych studentom lub obniżenia poziomu dotacji. Bez wątpienia najbardziej uderzy to w studentów ze środowisk znajdujących się w niekorzystnej sytuacji.

Na programy **badawcze** Komisja potrzebuje dodatkowe 423 mln euro, częściowo w celu dokonania płatności w wyznaczonym terminie oraz uniknięcia odsetek z tytułu opóźnionych płatności. Ponadto z tych dodatkowych środków zostaną pokryte płatności zaliczkowe na projekty, na które zostały już podpisane umowy. Nieprzestrzeganie terminów mogłoby oznaczać opóźnienie rozpoczęcia projektów niezbędnych dla zagwarantowania w kolejnych latach konkurencyjności Europy w zglobalizowanym świecie.

Niemniej o najwyższą kwotę wystąpiono dla regionów Europy w ramach **polityki spójności i rozwoju obszarów wiejskich**: chodzi tutaj o około 8,3 mld euro płatności dodatkowych. Wszystkie te projekty służą poprawie jakości życia obywateli UE, przyczyniając się do polepszenia ich kwalifikacji, zapewnienia im lepszych perspektyw zawodowych czy też do powstania infrastruktury transportowej i energetycznej.

Jednocześnie wpływ tego budżetu korygującego na wysokość składek państw członkowskich UE będzie ograniczony ze względu na wzrost dochodów do budżetu UE pochodzących z innych źródeł, a mianowicie 3,1 mld euro dodatkowych dochodów głównie z grzywien w obszarze polityki konkurencji oraz z innych sankcji. Tym samym skutek netto dla państw członkowskich wynosi 5,9 mld euro.

- **Informacje ogólne**

Wykonanie budżetu na poziomie UE jest inne niż na poziomie krajowym, ponieważ budżet UE jest zasadniczo budżetem operacyjnym zawierającym bardzo ograniczone wydatki administracyjne (5,8 %). Budżety roczne służą wykonaniu obowiązujących wieloletnich ram finansowych (2007-2013). W przypadku wieloletnich programów osiągnięcie pełnej operacyjności trwa kilka lat, a pełne ich wdrożenie następuje pod koniec tego okresu. Nic jest zatem zaskoczeniem, że projekty finansowane przez UE w całej Europie nabrały tempa i obecnie należy uregulować płatności wynikające z podpisanych wcześniej umów. Pomimo tego ostatnie budżety UE przyjmowano na poziomach znacznie niższych od szacunków Komisji. Ponadto tuż przed końcem ubiegłego roku wpłynęły wnioski o płatność na kwotę 5 mld euro, których nie można było uregulować w 2011 r. Kwota ta musiała zostać przeniesiona do budżetu na 2012 r., co dodatkowo obciążało ten i tak już zmniejszony budżet.

13. RYNEK WEWNĘTRZNY - Komisja przedstawia plan działań dotyczący internetowych gier hazardowych

Gry hazardowe oferowane w internecie to jeden z najszybciej rozwijających się sektorów usług w UE – przy rocznej stopie wzrostu wynoszącej prawie 15 proc. szacuje się, że roczne przychody tej branży w 2015 r. wyniosą 13 mld euro. Dynamikę sektora napędza szybkie tempo rozwoju technologii internetowych. Usługi hazardowe oferowane w internecie obejmują całą gamę gier losowych takich jak zakłady sportowe, poker, gry kasynowe i loterie – 6,8 mln konsumentów w UE uprawia co najmniej jedną z tych form hazardu w internecie. Istnieją przy tym tysiące niepodlegających żadnym regulacjom stron internetowych oferujących gry hazardowe, często zlokalizowanych poza UE. Korzystanie z ich usług naraża konsumentów na istotne ryzyko, m.in. padnięcia ofiarą oszustwa lub udziału w procesach prania pieniędzy.

Branża internetowych gier hazardowych podlega w UE różniącym się regulacjom krajowym. Mimo spoczywającego na nich obowiązku przestrzegania przepisów

unijnych, państwa członkowskie mogą ograniczyć świadczenie wszystkich lub niektórych rodzajów usług hazardowych oferowanych w internecie z uwagi na cele interesu publicznego, jakie pragną chronić w odniesieniu do hazardu. Coraz większa liczba państw członkowskich stara się zmierzyć z wyzwaniami związanymi z tym sektorem usług, dokonując przeglądu i dostosowań krajowych regulacji i praktyk. Działające w pojedynkę państwa członkowskie nie są jednak w stanie skutecznie rozwiązać istniejących w UE problemów o charakterze regulacyjnym, technicznym i społecznym – dotyczy to w szczególności aspektów transgranicznych związanych z grami hazardowymi oferowanymi w internecie.

Komisja Europejska przedstawiła 23 października 2012 r. plan działań obejmujący szereg inicjatyw, których realizacja w ciągu najbliższych dwóch lat powinna doprowadzić do sprecyzowania regulacji dotyczących internetowych gier hazardowych oraz ma zachęcić państwa członkowskie do współpracy.

Jak stwierdził komisarz ds. rynku wewnętrznego i usług **Michel Barnier**: „Musimy zapewnić właściwą ochronę konsumentom, ale też ogólnie wszystkim obywatelom, musimy zapobiegać praniu pieniędzy i oszustwom, w tym ustawianiu wyników zawodów sportowych związanemu z zakładami. Musimy też zadbać o to, by przepisy krajowe były zgodne z prawem unijnym. Takie są cele przyjętego dziś przez nas planu działań”.

- **Główne elementy komunikatu**

Komisja nie zaproponowała mających obowiązywać w całej UE przepisów dotyczących internetowych gier hazardowych – przedstawiła natomiast obszerny pakiet działań oraz wspólnych zasad dotyczących ochrony.

Państwa członkowskie mają wprawdzie zasadniczo swobodę, jeśli chodzi o ustalanie celów własnej polityki w obszarze internetowych gier hazardowych, jednak zapewnienie zgodności prawa krajowego z Traktatem o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE) pozostaje nieodzownym warunkiem skutecznej unijnej polityki w tym obszarze. Jeszcze w tym roku Komisja zamierza powołać grupę ekspertów celem ułatwienia wymiany doświadczeń dotyczących regulacji branży między poszczególnymi państwami członkowskimi. Ułatwi to rozwój w UE właściwie regulowanego i bezpieczniejszego sektora internetowych gier hazardowych, co z kolei miałyby skłonić konsumentów do rezygnacji z korzystania ze stron internetowych niepodlegających regulacjom.

Ponieważ 75 proc. obywateli UE w wieku poniżej 17 lat korzysta z internetu, szczególnej ochrony wymagają dzieci oraz inne szczególnie wrażliwe grupy. Komisja zachęca do opracowania lepszych filtrów treści internetowych oraz lepszych narzędzi umożliwiających weryfikację wieku klientów. Komisja domaga się również bardziej odpowiedzialnej reklamy oraz podniesienia świadomości rodziców na temat zagrożeń wiążących się z hazardem.

Oprócz ochrony osób małoletnich przed zagrożeniami związanymi z hazardem istnieje obowiązek ochrony tych obywateli oraz ich bliskich, którzy już zmagają się ze skutkami uzależnienia od hazardu (dotyczy to 0,5-3 proc. całej populacji) lub innych form zaburzeń wiążących się z hazardem – np. poprzez opracowanie skutecznych metod terapii i prewencji. Powyższe działania wymagają też lepszego zrozumienia źródeł problemów.

Innym istotnym celem jest zapobieganie oszustwom i praniu pieniędzy wykorzystującym gry hazardowe oferowane w internecie oraz zniechęcanie do tego rodzaju praktyk. Ze względu na transgraniczny charakter problemu, pojedyncze państwa członkowskie nie mogą skutecznie zastosować mechanizmów przeciwdziałania nadużyciom. Konieczne jest podejście, w ramach którego UE, państwa członkowskie i branża będą działać wspólnie na rzecz kompleksowego rozwiązania problemu.

Intensywna współpraca jest wymagana zwłaszcza w celu zachowania uczciwego charakteru rozgrywek sportowych. Ustawianie wyników zawodów w kontekście zakładów sportowych jest sprzeczne z zasadami „fair play” i konkurencji, które są istotą rywalizacji sportowej. Aby zwalczać takie praktyki, Komisja będzie promować szybszą wymianę informacji, mechanizmy umożliwiające informowanie o nieprawidłowościach oraz ogólną współpracę na szczeblu krajowym i międzynarodowym między zainteresowanymi stronami, operatorami i organami regulacyjnymi, tak aby utrzymać integralność sportu. Komisja będzie również działać na rzecz zwiększenia wiedzy i świadomości środowiska sportowego w tym zakresie.

Konkretnie rzecz ujmując, Komisja przyjmie trzy zalecenia skierowane do państw członkowskich dotyczące: i) jednolitej ochrony konsumentów; ii) odpowiedzialnego reklamowania gier hazardowych; oraz iii) zapobiegania ustawianiu wyników rozgrywek sportowych w powiązaniu z zakładami sportowymi oraz zwalczania tego zjawiska.

Inne przewidziane środki obejmują m.in. wspieranie analiz porównawczych i testowania narzędzi kontroli rodzicielskiej, rozszerzenie zakresu dyrektywy w sprawie zapobiegania praniu pieniędzy oraz promowanie współpracy międzynarodowej służącej zapobieganiu ustawiania wyników zawodów sportowych.

Państwa członkowskie wzywa się również m.in. do prowadzenia badań i gromadzenia danych dotyczących zaburzeń związanych z hazardem, wspierania działań szkoleniowych w sądownictwie poświęconych kwestiom oszustw i prania pieniędzy oraz ustanowienia krajowych punktów kontaktowych ułatwiających współpracę wszystkich stron zaangażowanych w zwalczanie zjawiska ustawiania wyników zawodów sportowych.

- **Kontekst i dalsze kroki**

Przedstawiony komunikat nawiązuje do konsultacji przeprowadzonych w kontekście zielonej księgi opublikowanej w ub. roku.

Pierwsze spotkanie grupy ekspertów z państw członkowskich zaplanowano na grudzień 2012 r., a w 2013 r. Komisja zorganizuje konferencję z udziałem zainteresowanych stron.

Komisja dokona oceny realizacji planu działań oraz postępu osiągniętego w UE po dwóch latach od opublikowania komunikatu.

Z dniem 23 października Komisja rozpoczyna wysyłanie formalnych wniosków o przekazanie informacji do tych państw członkowskich, przeciwko którym od 2008 r. wszczynano postępowania o uchybienie zobowiązaniom państwa członkowskiego, tak by uzyskać pełne i dokładne informacje na temat ostatnich zmian w prawie krajowym. O informacje poproszone zostaną również te państwa członkowskie, przeciwko którym wpłynęły skargi. Komisja liczy na to, że współpraca państw członkowskich umożliwi terminowe i zadowalające rozwiązanie problemów dotyczących zgodności przepisów krajowych z obowiązującym prawem UE.

- **Dodatkowe informacje**

Komunikat **W stronę kompleksowych europejskich ram dla hazardu online:**

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2012:0596:FIN:PL:PDF>

Streszczenie dla obywateli (po polsku):

http://ec.europa.eu/internal_market/services/docs/gambling/doc_121023_onlinegamb ling_citizenssummary_pl.pdf

14. RYNEK WEWNĘTRZNY - Tabela wyników rynku wewnętrznego: państwa członkowskie poprawiły swoje wyniki

W czasie kryzysu jednolity rynek ma zasadniczą rolę do odegrania w podźwignięciu Europy ze stagnacji gospodarczej. Warunkiem koniecznym do osiągnięcia celów polityki jest terminowa transpozycja dyrektyw. Opublikowana 8 października 2012 r. przez Komisję Europejską tabela wyników rynku wewnętrznego pokazuje, że państwa członkowskie dołożyły wysiłków, aby dokonać transpozycji przepisów UE do prawa krajowego. Po odnotowanym w maju i listopadzie 2011 r. wzroście (do poziomu 1,2 proc.) średni europejski wskaźnik deficytu transpozycji, czyli odsetek dyrektyw dotyczących rynku wewnętrznego, które nie zostały terminowo wdrożone do prawa krajowego, powrócił do poziomu 0,9 proc., tj. poniżej celu uzgodnionego w 2007 r. przez europejskich szefów państw lub rządów. W ramach obecnej edycji tabeli wyników rynku wewnętrznego docelowy poziom wynoszący 1 proc. osiągnęło szesnaście państw członkowskich.

Państwom członkowskim udało się również zmniejszyć liczbę nieprawidłowo transponowanych dyrektyw. Średni wskaźnik braku zgodności spadł obecnie z poziomu 0,8 proc. odnotowanego sześć miesięcy temu do 0,7 proc., zbliżając się tym samym do wartości 0,5 proc. zaproponowanej w Akcie o jednolitym rynku w kwietniu 2011 r. Stwierdzono jednak równocześnie wzrost liczby dyrektyw, których transpozycja opóźnia się o dwa lata lub dłużej, jak również wydłużenie średniego dodatkowego okresu potrzebnego na transpozycję unijnej dyrektywy do prawa krajowego (z 7,9 do 9,1 miesięcy).

Jeśli chodzi o stosowanie przepisów UE, liczba naruszeń w dalszym ciągu maleje, najprawdopodobniej dzięki wprowadzeniu mechanizmów umożliwiających wczesne rozstrzygnięcie problemów dotyczących nieprzestrzegania przepisów UE. Najwięcej postępowań w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego wszczynanych przez Komisję toczy się przeciwko Włochom oraz, w dalszej kolejności, przeciwko Grecji i Belgii.

Biorąc pod uwagę wszystkie wskaźniki egzekwowania prawa, najlepsze wyniki osiągają Łotwa, Estonia, Luksemburg i Litwa.

Komisarz ds. rynku wewnętrznego, **Michel Barnier**, powiedział: „Jednolity rynek jest motorem nowego wzrostu, ale wzrost ten będzie możliwy tylko wówczas, gdy wszystkie państwa będą stosować przepisy w sposób prawidłowy. Jestem zadowolony z postępów osiągniętych przez państwa członkowskie w transpozycji prawa UE.”.

- **Wdrożenie dyrektyw dotyczących rynku wewnętrznego**

- Średni deficyt transpozycji w UE zmniejszył się z 1,2 proc. do 0,9 proc. w ciągu ostatnich sześciu miesięcy, a liczba państw członkowskich, które osiągnęły docelowy wskaźnik 1 proc., wzrosła z jedenastu do szesnastu. Luksemburg, Rumunia, Finlandia, Zjednoczone Królestwo, Austria, Portugalia, Słowenia, Belgia, Cypr, Polska i Włochy muszą zintensyfikować swoje działania, aby osiągnąć ten cel.
- Ogółem osiem państw członkowskich osiągnęło lub powtórzyło najlepsze jak dotąd wyniki: Republika Czeska, Estonia, Irlandia, Grecja, Hiszpania, Francja, Łotwa i Malta. Osiągnięcie to stanowi wyraz priorytetowego znaczenia, jakie nadano terminowej transpozycji w tych państwach członkowskich.
- Malta i Łotwa osiągnęły najwyższą skuteczność transpozycji: w państwach tych na transpozycję oczekują zaledwie dwie dyrektywy. Szczególnie imponujący jest postęp w redukcji deficytu transpozycji osiągnięty w Republice Czeskiej w ciągu ostatnich sześciu miesięcy: od maja do chwili obecnej wskaźnik deficytu zmalał tam z 1,9 do 0,6 proc. Dzięki stałym i wzmożonym wysiłkom Grecja sprowadziła swój deficyt znacznie poniżej docelowego 1 proc., do poziomu 0,5 proc. Dwa lata temu państwo to odnotowało najwyższy wskaźnik deficytu transpozycji spośród 27 państw członkowskich.
- Transpozycja unijnych dyrektyw zajmuje obecnie państwom członkowskich średnio dziewięć dodatkowych miesięcy od upływu terminu transpozycji. Tylko Malta, Szwecja, Hiszpania, Francja i Łotwa skróciły okres opóźnienia w porównaniu do stanu z listopada 2011 r. Jeżeli chodzi o dyrektywy, których termin transpozycji upłynął ponad dwa lata temu (wymienione w sprawozdaniu), dwadzieścia dwa państwa członkowskie zrealizowały cel „zerowej tolerancji” (podczas gdy sześć miesięcy temu udało się to dwudziestu pięciu państwom).

- **Uchybienia zobowiązaniom państw członkowskich**

- Całkowita liczba postępowań w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego związanych z rynkiem wewnętrznym stale spada – jest o 37 proc. mniejsza niż w 2007 r.

- Przeciętna liczba trwających postępowań w sprawie uchybienia wynosi 31 na państwo członkowskie, podczas gdy sześć miesięcy temu na jedno państwo członkowskie przypadały 34 postępowania. Najwięcej postępowań w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego toczy się obecnie przeciwko Włochom oraz, w dalszej kolejności, przeciwko Grecji i Belgii. Ponad 40 proc. postępowań w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego dotyczy środowiska i podatków.
- Średni czas trwania postępowań w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego będących w toku wynosi od jednego roku (w przypadku Luksemburga) do trzech lat (w przypadku Szwecji).
- Po stwierdzeniu przez Trybunał Sprawiedliwości naruszenia prawodawstwa UE państwa członkowskie mają obowiązek podjęcia natychmiastowych działań w celu zastosowania się do tego orzeczenia. W większości przypadków zastosowanie się do orzeczenia Trybunału wymaga jednak nadal dużej ilości czasu, przeciętnie ponad 17,5 miesiąca. W przypadku Irlandii, Francji i Hiszpanii są to niemal dwa lata.

- **W centrum uwagi: zarządzanie jednolitym rynkiem**

W swoim komunikacie w sprawie lepszego zarządzania jednolitym rynkiem Komisja zaproponowała szereg środków mających na celu wzmocnienie zarządzania na jednolitym rynku, określając najważniejsze obszary, które mogą „przynieść największe korzyści pod względem wzrostu gospodarczego i tworzenia miejsc pracy”. W odniesieniu do tych obszarów Komisja zwróciła się do państw członkowskich, aby zobowiązały się do stosowania polityki „zerowej tolerancji” przy transpozycji dyrektyw, a także zapowiedziała, że będzie z większą stanowczością stosować swoje uprawnienia do egzekwowania przestrzegania przepisów, oraz wezwała państwa członkowskie do współpracy, aby zadbać o szybkie eliminowanie przypadków naruszeń unijnego prawa w terminie osiemnastu miesięcy lub dwunastu miesięcy w przypadku ponownego wniesienia sprawy. W ramach przyszłych edycji tabeli wyników rynku wewnętrznego monitorowane będzie przestrzeganie tych nowych wartości odniesienia.

Komisja przygotowuje roczne sprawozdanie na temat integracji jednolitego rynku, w którym skupi się na funkcjonowaniu jednolitego rynku w praktyce, w szczególności w tych kluczowych obszarach. Sprawozdanie to będzie stanowić punkt wyjścia do zaleceń dla poszczególnych krajów w kontekście europejskiego semestru.

- **Dodatkowe informacje**

http://ec.europa.eu/internal_market/score/index_en.htm

Załącznik: Tabela dotycząca egzekwowania przepisów w zakresie rynku wewnętrznego

Tabela dotycząca egzekwowania przepisów w zakresie rynku wewnętrznego przedstawia najważniejsze wskaźniki obrazujące wywiązywanie się przez państwa członkowskie z obowiązków dotyczących wdrażania i stosowania prawodawstwa w dziedzinie rynku wewnętrznego.

	BE	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	IT	CY	LV	LT	LU	HU	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK	EU average
Fig. 2-3: Transposition deficit	1.9%	0.7%	0.6%	0.3%	0.9%	0.2%	0.3%	0.5%	0.4%	0.4%	2.4%	1.9%	0.1%	0.9%	1.1%	0.6%	0.1%	0.6%	1.3%	2.1%	1.4%	1.1%	1.5%	0.5%	1.2%	0.6%	1.2%	0.9%
Fig. 4: Progress over the last 6 months (change in the number of outstanding directives)	-3	-3	-18	-3	-3	-10	0	-10	-8	-8	+4	-1	-3	0	-4	-12	0	-9	-3	0	-3	-1	+2	-1	-1	0	-1	-4
Fig. 5: Number of directives two years or more overdue	2	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0
Fig. 6: Transposition delay on overdue directives (in months)	11.3	10.2	14.9	7.4	10.0	10.3	7.9	8.2	6.9	4.5	7.3	10.1	0.8	9.3	9.0	10.5	10.4	13.0	8.2	10.7	7.4	10.4	9.4	9.9	9.8	8.0	11.0	9.1
Fig. 7: Compliance deficit	0.9%	0.9%	0.7%	0.6%	0.7%	0.6%	0.6%	1.3%	0.7%	0.9%	1.9%	0.1%	0.5%	0.4%	0.4%	0.8%	0.4%	0.2%	0.8%	1.5%	1.0%	0.4%	0.4%	0.6%	0.2%	0.9%	0.6%	0.7%
Fig.12: Trend in the number of infringement cases since Nov. 2007	-3%	NA	-35%	-31%	-51%	-57%	-56%	-23%	-45%	-43%	-49%	-33%	-62%	-61%	-58%	-21%	-60%	-17%	-58%	-24%	-32%	NA	-39%	-20%	-54%	-27%	-40%	-40%
Fig. 13: Number of pending infringement cases	64	25	20	18	44	9	26	68	62	56	69	14	10	7	15	22	17	39	25	42	46	23	14	20	17	33	38	31
Fig. 17: Average speed of infringement resolution - pending cases (in months)	34.0	24.6	31.9	30.7	29.7	20.1	33.7	24.3	29.3	29.6	22.8	17.1	24.2	23.8	12.9	29.5	20.7	31.5	19.8	25.0	23.7	21.1	14.1	26.5	28.7	36.0	29.6	26.9
Fig. 18: Early resolution - dosed cases	18%	25%	0%	17%	17%	25%	20%	15%	21%	13%	9%	22%	60%	33%	30%	29%	9%	38%	0%	15%	0%	13%	40%	22%	0%	14%	36%	18%
Fig. 19: Duration since Court's judgments - dosed cases (in months)	13.7	NA	NA	8.2	14.8	NA	23.1	17.9	21.8	22.1	19.6	3.1	NA	9.0	15.8	7.0	9.2	15.0	18.7	10.1	18.5	NA	7.1	3.8	9.4	14.7	14.8	17.5

Legend	< average	average ±10%	> average
Transposition deficit	≤ 1%	/	> 1%
Change in the number of outstanding directives	decrease	no change	increase
Duration since Court's judgment	< 8 months	8-18 months	> 18 months
NA= not applicable			

15. ERGETYKA - EBI zwiększa wsparcie na rzecz modernizacji sieci dystrybucji energii w Polsce

Europejski Bank Inwestycyjny (EBI) przyznał ENEA S.A., czołowej spółce Grupy Kapitałowej ENEA (jednej z czterech największych zintegrowanych wertykalnie grup energetycznych w Polsce), kredyt w wysokości 950 mln PLN (około 230 mln EUR) na okres 15 lat. Ten kredyt, stanowiący pierwszą transakcję banku z ENEA, zostanie przeznaczony na sfinansowanie utrzymania, modernizacji i rozbudowy sieci elektroenergetycznych grupy w północno-zachodniej Polsce, zarządzanych przez ENEA Operator - jej spółkę zależną.

Kredyt EBI przyczyni się do realizacji czteroletniego programu inwestycji ENEA w zakresie dystrybucji energii, obejmującego około czterdziestu tysięcy niezależnych i rozproszonych geograficznie programów modernizacji sieci dystrybucji rocznie - między innymi, przykładowo, instalację nowych, rozbudowanych i zmodernizowanych aktywów.

Ten program umożliwi przyłączenie do systemu około 25 tysięcy nowych użytkowników rocznie, pomoże sprostać wymaganiom rosnącego zapotrzebowania na usługi, poprawi niezawodność dostaw energii elektrycznej o około 30 proc. i przyczyni się do ograniczenia strat energii.

Anton Rop, wiceprezes EBI odpowiedzialny za operacje w Polsce, stwierdził: "Jestem niezwykle zadowolony z tego, że fundusze EBI nadal przyczyniają się - teraz dzięki temu nowemu, ważnemu partnerowi - do modernizacji i zwiększenia zdolności polskiego sektora energetycznego, potwierdzając ważną rolę odgrywaną przez bank w udanym rozwoju gospodarczym tego kraju."

EBI wspiera projekty w zakresie energii odnawialnych, efektywności energetycznej oraz modernizacji infrastruktury energetycznej w Polsce, jednocześnie uznając znaczenie kwestii bezpieczeństwa energetycznego. Od początku 2012 roku bank przyznał kredyty w wysokości 212 mln EUR z przeznaczeniem na modernizację i rozbudowę sieci elektroenergetycznych w Polsce. Do tej pory EBI przyznał polskiemu sektorowi energetycznemu wsparcie finansowe (łącznie z bieżącą operacją) na kwotę około 2 mld EUR.

- **Informacje ogólne:**

Europejski Bank Inwestycyjny (EBI) jest udzielającą kredytów długoterminowych instytucją Unii Europejskiej, której udziałowcami są państwa członkowskie UE. Bank zapewnia długoterminowe wsparcie finansowe dla rzetelnie przygotowanych inwestycji, przyczyniając się w ten sposób do realizacji celów polityki unijnej.

16. POLITYKA REGIONALNA - Wizyta komisarza Johannesesa Hahna w Grecji: wykorzystanie funduszy regionalnych jako impulsu do naprawy gospodarczej

Unijny komisarz ds. polityki regionalnej Johannes Hahn przebywał 19 października 2012 r. z wizytą w Grecji. Jego wizyta ma na celu przedstawienie najbardziej skutecznych sposobów wykorzystania funduszy regionalnych UE na rzecz wzrostu gospodarczego w kontekście następnego długoterminowego budżetu UE.

„Przywozimy do Grecji wiadomości pełne nadziei. Fundusze unijne są obecnie głównym instrumentem inwestycji publicznych Grecji. Byliśmy świadkami olbrzymiej pracy nad uproszczeniem skomplikowanych i nadmiernie obciążających systemów administrowania funduszami UE. Obecnie jeszcze bardziej zwiększamy nasze wysiłki i skupiamy się na pewnych inwestycjach, które w tym krytycznym momencie gwarantują efekty.” – powiedział komisarz Hahn przed spotkaniem z gubernatorami w Atenach. Dodał również: „W następstwie ostatniej reformy regionalnej i administracyjnej Kallikrates, która daje regionom więcej uprawnień i odpowiedzialności, Grecja ma teraz możliwość uczynienia ze swoich regionów lokomotywy odnowy gospodarczej i przyszłego rozwoju gospodarczego.”

Głównymi priorytetami polityki regionalnej w ramach następnego okresu budżetowego będą prawdopodobnie inwestycje przynoszące największe efekty i mające wpływ na polepszenie warunków rozwoju biznesu, bazując na reformach ułatwiających i usprawniających system zarządzania funduszami regionalnymi.

Komisarz **Hahn** zaapelował do regionów o zidentyfikowanie i opracowanie możliwości inwestycyjnych, w dziedzinach, w których Grecja ma już znaczną przewagę konkurencyjną, takich jak energia odnawialna, efektywność energetyczna, turystyka i kultura, przetwórstwo rolno-spożywcze i akwakultura. Działania te są zgodne z propozycjami Komisji w zakresie przyszłej polityki regionalnej, skupiającej się na mniejszej liczbie priorytetów powiązanych z bardziej konkretnymi celami i warunkami.

W perspektywie krótkoterminowej, rozmowy będą się koncentrowały na stworzeniu lepszych, sprzyjających inwestycjom warunków dla rozwoju biznesu, wzmocnieniu wsparcia dla małych i średnich przedsiębiorstw poprzez ułatwienie ich dostępu do finansowania, zachęcaniu do innowacji poprzez wprowadzanie na rynek nowych produktów i procesów oraz uzupełnieniu braków w kluczowych sieciach infrastruktury (zasięg łączności szerokopasmowej na terenach miejskich i wiejskich, inwestycje w efektywność energetyczną i źródła energii odnawialnej, autostrady i zarządzanie wodą i odpadami). Komisja chce również zagwarantować pomoc zreformowanej administracji publicznej, we wspieraniu nowej nowoczesnej gospodarki. Komisarz Hahn wezwał również władze Grecji do przyspieszenia wykorzystania funduszy w ramach 181 wspólnie uzgodnionych priorytetowych projektów dla Grecji do tworzenia tak bardzo potrzebnych miejsc pracy i rozwoju gospodarczego.

- **Kontekst**

Środki z Funduszu Spójności UE dla Grecji na okres 2007-2013 wynoszą 20 mld EUR. Umorzenia obniżające wartość zobowiązań wobec sektora prywatnego wynoszą 100 mld euro, a pomoc finansowa ze strony UE i partnerów międzynarodowych sięga 240 mld euro.

Grupa Zadaniowa ds. Grecji, utworzona w połowie 2011 r., pomaga w zwiększeniu zdolności władz greckich do przyspieszenia realizacji inwestycji w Grecji w ramach funduszy strukturalnych.

Komisja opracowała wspólnie z władzami Grecji wykaz 181 strategicznych **projektów priorytetowych** o całkowitej wartości 11,5 mld EUR (fundusze UE i fundusze krajowe łącznie) obejmujący następujące dziedziny: transport, środowisko, energię, konwergencję cyfrową, badania i rozwój technologiczny, reformę administracyjną, turystykę i kulturę. Minister rozwoju regionalnego Grecji powołał koordynatora, którego zadaniem jest przyspieszenie realizacji programów, których termin upływa w 2015 r.

- **Zwiększenie części współfinansowania**

W grudniu 2011 r. rządy państw UE i Parlament Europejski uzgodniły mechanizm pozwalający na tymczasowe zwiększenie części współfinansowania UE dla Grecji o maksymalnie 10 punktów procentowych, bez zwiększania całościowej wartości funduszy unijnych. Od tamtej pory Grecja mogła skorzystać z projektów współfinansowanych na poziomie 95 procent.

Komisja zaproponowała również umożliwienie wykorzystania dostępnego jeszcze regionalnego przydziału środków, w celu wsparcia gwarancji i pożyczek udzielonych przez instytucje finansowe, takie jak Europejski Bank Inwestycyjny (EBI) – mechanizm zwany również „**instrumentem opartym na podziale ryzyka**”. Środki te mają na celu pomoc w trudnościach jakie obecnie doświadcza Grecja i inne państwa członkowskie, w zwiększeniu finansowania prywatnego niezbędnego do realizacji kluczowych projektów, które mogą być jedynie częściowo finansowane z funduszy publicznych.

Mając na uwadze znaczącą rolę małych i średnich przedsiębiorstw (**MŚP**) w tworzeniu miejsc pracy, Komisja stworzyła system o wartości 500 mln EUR, służący do wykorzystania **funduszy UE jako gwarancji** pomagającej przedsiębiorstwom w uzyskaniu dostępu do kredytów. Fundusze mogą być również wykorzystane jako gwarancje dla większych projektów realizowanych w Grecji.

17. EUROPEJSKA AGENDA CYFROWA - Komisja przeprowadza konsultacje w sprawie zalecenia dotyczącego rynków telekomunikacyjnych

Komisja Europejska rozpoczęła 16 października 2012 r. konsultacje społeczne mające na celu aktualizację obowiązującego wykazu właściwych hurtowych i detalicznych rynków telekomunikacyjnych podlegających prowadzonej przez Komisję „procedurze na podstawie art. 7” w ramach unijnych przepisów telekomunikacyjnych. Rynki te obejmują detaliczny dostęp do publicznej sieci telefonicznej oraz hurtowy dostęp szerokopasmowy. Posiadanie wykazu właściwych rynków ułatwia krajowym organom regulacyjnym regulowanie rynków w skoordynowany sposób. Przegląd uwzględni najważniejsze zmiany rynkowe i technologiczne, takie jak aplikacje i usługi internetowe, konwergencję różnych rodzajów sieci i usług oraz rozwój bardzo szybkich sieci i usług internetowych. Opierając się na wynikach konsultacji, Komisja dokona przeglądu obowiązującego zalecenia w sprawie właściwych rynków, które było po raz ostatni aktualizowane w 2007 r. Komisja zaprasza zainteresowane strony do udzielenia odpowiedzi w ramach konsultacji do 8 stycznia 2013 r.

Neelie Kroes, wiceprzewodnicząca Komisji Europejskiej ds. agendy cyfrowej stwierdziła: „Musimy nadać za rozwojem technologii w sektorze tak, by regulacje były ukierunkowane na utrzymujące się problemy strukturalne w zakresie konkurencji i ułatwiały inwestycje”.

Celem kwestionariusza jest określenie najważniejszych trendów i skonsultowanie się z zainteresowanymi stronami w kwestii przeglądu obecnego wykazu właściwych rynków i ich zakresu oraz rynków, które można by dodać do wykazu, w tym rynków regulowanych na poziomie krajowym i rynków transgranicznych.

Konsultacje są pierwszym etapem w procesie przeglądu. Na podstawie ich wyników oraz po konsultacji z Organem Europejskich Regulatorów Łączności Elektronicznej (BEREC) oraz Komitetem ds. Łączności (komitetem doradczym składającym się z przedstawicieli państw członkowskich) Komisja przyjmie zmienione zalecenie.

- **Kontekst**

Zgodnie z unijnymi przepisami telekomunikacyjnymi Komisja przyjmuje zalecenie w sprawie właściwych rynków produktów i usług w sektorze łączności elektronicznej podlegających regulacji i poddaje je regularnym przeglądom. W zaleceniu określono rynki podlegające co do zasady regulacji *ex ante*. Krajowe organy regulacyjne są zobowiązane do dokonywania regularnych przeglądów rynków krajowych oraz zgłaszania takich rynków Komisji w trybie tzw. procedury na podstawie art. 7. Jest to mechanizm konsultacji i zgłaszania nakładający na krajowe organy regulacyjne ds. telekomunikacji wymóg uprzedniego informowania Komisji i analogicznych organów w pozostałych państwach członkowskich o środkach, które zamierzają wprowadzić w celu rozwiązania problemów na rynku. Od 2003 r. Komisja dokonała przeglądu ponad 1300 takich zgłoszeń.

Jest to drugi przegląd zalecenia Komisji w sprawie właściwych rynków. Pierwsze zalecenie Komisji zostało przyjęte w 2003 r., a następnie zmienione w 2007 r. w celu włączenia jednego rynku detalicznego i sześciu rynków hurtowych. Są to dostęp do stacjonarnej sieci telefonicznej, rozpoczynanie połączeń w stacjonarnych sieciach telefonicznych, zakańczanie połączeń w poszczególnych stacjonarnych sieciach telefonicznych, hurtowy dostęp do lokalnej pętli abonenckiej, hurtowy dostęp szerokopasmowy, hurtowe segmenty końcowe łączy dzierzawionych oraz zakańczanie połączeń głosowych w ruchomej publicznej sieci telefonicznej.

- **Przydatne linki**

Konsultacje społeczne: (<http://ec.europa.eu/digital-agenda/news-redirect/8788>)

18. PRZEMYSŁ I PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ - Małe i średnie przedsiębiorstwa na rozdrożu: konieczne zdecydowane działania polityczne, aby poprawić ich sytuację

Europejskie małe i średnie przedsiębiorstwa (MŚP) nadal są w trudnej sytuacji. Biorąc pod uwagę UE jako całość, ich dotychczasowe wysiłki doprowadziły wprawdzie do wzrostu gospodarczego, któremu jednak nie towarzyszy wzrost liczby miejsc pracy, co pokazuje rozbieżne tendencje w 27 państwach członkowskich UE. Komisja Europejska udostępniła rezultaty przeglądu wyników MŚP 2012, a także arkusze informacyjne opisujące postępy MŚP we wszystkich państwach członkowskich UE. Pomimo licznych wyzwań MŚP nadal tworzą trzon europejskiej gospodarki, stanowiąc ponad 98 proc. wszystkich przedsiębiorstw (około 20,7 mln firm) zatrudniających ponad 87 mln pracowników. Zdecydowanie największą część (92,2 proc.) MŚP to mikroprzedsiębiorstwa zatrudniające mniej niż dziesięciu pracowników. Szacuje się, że MŚP odpowiadają za 67 proc. całkowitego zatrudnienia i 58 proc. wartości dodanej brutto (WDB)⁶.

Tendencje w państwach członkowskich są coraz bardziej zróżnicowane i nie ma jeszcze pozytywnych sygnałów w obszarze zatrudnienia. W tej trudnej sytuacji podjęcie zdecydowanych działań politycznych w odniesieniu do czynników wpływających na rozwój MŚP może mieć decydujące znaczenie.

Antonio Tajani, wiceprzewodniczący Komisji Europejskiej odpowiedzialny za przemysł i przedsiębiorczość, powiedział: „MŚP mogą przyczynić się do przywrócenia wzrostu gospodarczego w Europie. Na nich koncentrujemy nasze wysiłki, co zostało podkreślone we wniosku w sprawie reindustrializacji Europy, który został złożony kilka dni temu. Natomiast w listopadzie przedstawimy najbardziej ambitny w dziejach Europy plan działań na rzecz pobudzenia przedsiębiorczości. Oferujemy wsparcie i doradztwo na dotychczas niespotykanym poziomie. Staramy się odbudować zaufanie, aby MŚP mogły ponownie wejść na ścieżkę wzrostu i wyciągnąć nas z obecnego kryzysu.”

- **Wyniki MŚP znacznie różnią się między państwami członkowskimi**

⁶Wartość dodana brutto obejmuje amortyzację, wynagrodzenia dla pracowników, kapitał i ryzyko gospodarcze. WDB jest tym, co pozostaje po odjęciu kosztów pośrednich od sprzedaży lub obrotów.

Szczególnie dobre wyniki osiągnęły małe i średnie przedsiębiorstwa w Austrii i w Niemczech⁷. Sektory MŚP w tych państwach są jedynymi, które przekroczyły poziomy WDB i zatrudnienia sprzed kryzysu z 2008 r. Jednak w większości państw członkowskich MŚP nie zdołały dotychczas powrócić do poziomu sprzed kryzysu.

Z drugiej strony można zauważyć, że coraz większej liczbie państw członkowskich udało się ostatnio odrobić straty. MŚP ponownie zaczynają podnosić zatrudnienie i rozwijać działalność, co wskazuje na trwałość tych zmian w przyszłości.

Do tej pory **tylko w niewielu państwach MŚP poprawiły swoją sytuację**. W sprawozdaniu stwierdzono, że:

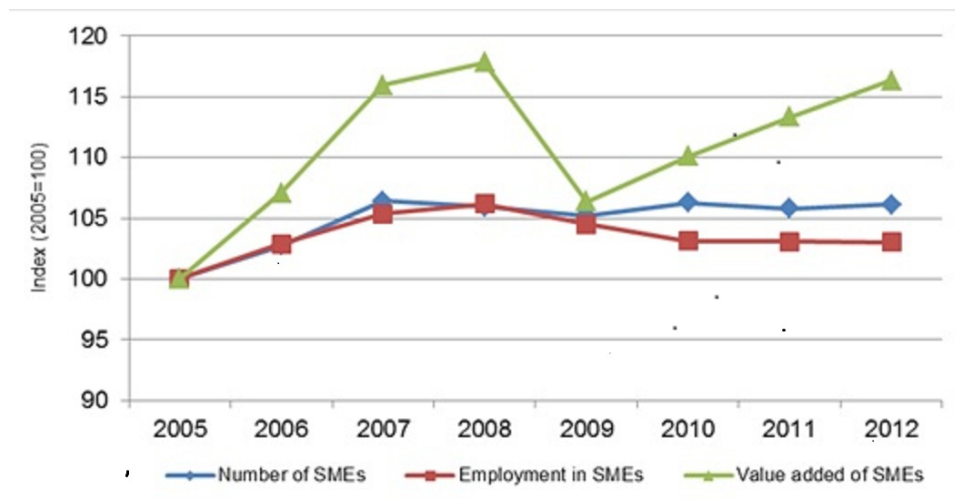
- Rozwijające się gospodarki o **wzrastającym lub przynajmniej stabilnym popycie** pomagają MŚP w utrzymaniu lub wręcz poszerzeniu działalności.
- Rzeczywista wartość dodana wzrostu wynika zarówno ze **wzrostu zatrudnienia, jak i rzeczywistego wzrostu wydajności**, przy czym udział wzrostu zatrudnienia jest wyraźnie dominujący.
- Pomocne jest również, jeżeli gospodarka posiada **silne sektory zaawansowanych i średniozaawansowanych technologii oraz usług opartych na wiedzy**.
- **Redukcja zatrudnienia** w MŚP w państwach członkowskich o powyższych cechach była bardziej umiarkowana niż w innych.

Ponadto na wyniki MŚP wpływa szereg czynników cyklicznych i strukturalnych.

- **Dostęp MŚP do finansowania pogorszył się** w ostatnich miesiącach w większości państw członkowskich i wiele z nich nie uzyskało pożyczek bankowych.
- Wiele wskazuje na to, że **warunki prowadzenia działalności gospodarczej** w poszczególnych państwach członkowskich nadal znacznie różnią się między sobą.

Liczba MŚP, zatrudnienie w MŚP i wartość dodana MŚP (2005 = 100)

⁷ Biorąc pod uwagę ogólne wyniki makroekonomiczne Malty, jej MŚP również mogły osiągnąć podobne wyniki, ale dane dotyczące MŚP na Malcie są bardzo ograniczone, w związku z czym do szacunków przedstawionych w sprawozdaniu należy podchodzić z ostrożnością.

Uwaga: Dane za 2011 i 2012 r. są szacunkowe.

Przedsiębiorstwa działające w **sektorach zaawansowanych technologii i usług opartych na wiedzy** uzyskały szczególnie dobre wyniki w zakresie wydajności i zatrudnienia. Szacuje się, że w UE jest 46 tys. MŚP działających w sektorze zaawansowanych technologii i ponad 4,3 mln MŚP oferujących usługi oparte na wiedzy. Obejmują one MŚP produkujące leki lub elektronikę, albo świadczące usługi prawne i rachunkowo-księgowe oraz w zakresie B&R i w przemyśle kreatywnym. Razem stanowią one ponad jedną piątą (21,1 proc.) wszystkich MŚP w UE.

W sprawozdaniu stwierdzono, że tworzenie kolejnych takich przedsiębiorstw powinno stanowić integralną część każdej strategii na rzecz wzrostu i zaproponowano odpowiednie środki polityczne.

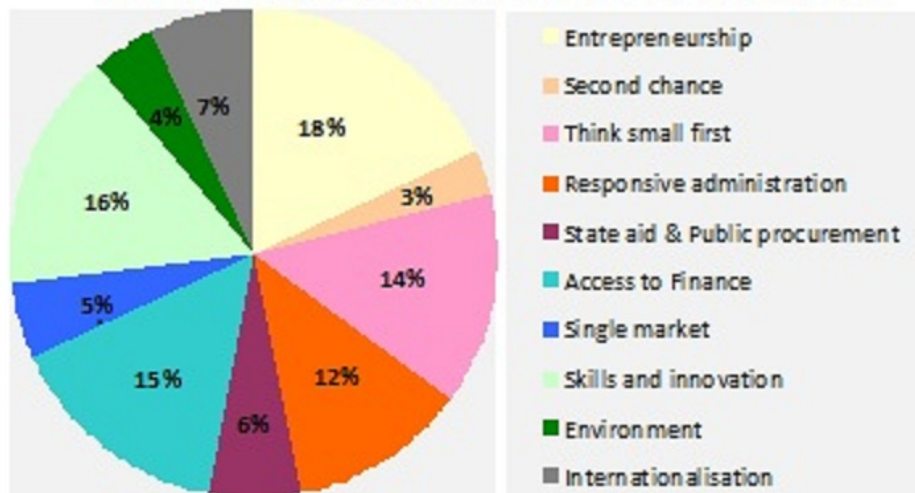
- **Państwa członkowskie UE reagują na problemy MŚP**

Liczba krajowych środków politycznych mających na celu wsparcie MŚP wzrastała w ostatnich latach stale i dynamicznie, przy czym w 2011 r. przewidziano o 38 proc. więcej środków niż w 2010 r. Szczególną uwagę poświęcono takim kwestiom, jak:

- **promowanie przedsiębiorczości** (18 proc. wszystkich środków politycznych),
- **promowanie podnoszenia umiejętności i wspieranie innowacji w MŚP** (16 proc.),
- **poprawa dostępu do finansowania** (15 proc.).

Jednak wdrażanie **środków pomocy dla MŚP jest wciąż bardzo zróżnicowane**. **Wiele państw nadal nie stosuje niektórych środków**, takich jak stwarzanie **drugiej szansy dla przedsiębiorców**, którym się raz nie udało, lub uwzględnianie **specyfiki małych przedsiębiorstw** przy tworzeniu prawa.

Distribution of policy measures across SBA principles (2011)

- **Kolejne kroki**

Komisja, we współpracy z państwami członkowskimi, pracuje nad licznymi bieżącymi i przyszłymi inicjatywami mającymi na celu pomoc małym i średnim przedsiębiorstwom. Rozpoczynający się dzisiaj Europejski Tydzień MŚP inauguruje szereg imprez poświęconych MŚP w całej Europie. Jeszcze w tym roku zostanie również uruchomiony plan działań w dziedzinie przedsiębiorczości – szereg konkretnych działań, które mają na celu pobudzenie przedsiębiorczości w UE. Plan ten, realizowany przez sieć krajowych rzeczników MŚP, będzie uzupełnieniem i rozwinięciem programu „Small Business Act” dla Europy. Następne spotkanie rzeczników MŚP, na którym zostaną omówione postępy w konkretnych obszarach polityki w zakresie MŚP, odbędzie się podczas zgromadzenia MŚP w dniach 15-16 listopada na Cyprze.

19. PRZEMYSŁ I PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ - UE jest liderem w zakresie efektywności energetycznej i inwestycji zagranicznych, jednak kondycja przemysłu w poszczególnych krajach jest niejednolita

Komisja Europejska przedstawiła 10 października 2012 r. ważny pakiet wniosków mających na celu wsparcie sektora przemysłowego. Pakiet ten składa się z trzech dokumentów: komunikatu w sprawie przemysłu, w którym wzywa się do krótkoterminowych ukierunkowanych inwestycji w kluczowych branżach przemysłu o wysokim potencjale wzrostu; tabeli wyników państw członkowskich za 2012 r. w zakresie konkurencyjności przemysłu; oraz sprawozdania na temat europejskiej

konkurencyjności w 2012 r., w którym wskazano dostępne możliwości zwiększenia konkurencyjności europejskiego przemysłu.

Zgodnie z tabelą wyników kilka państw członkowskich poczyniło znaczne postępy, umacniając zrównoważony rozwój przemysłu, udoskonalając wsparcie dla małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP) oraz reformując administrację publiczną. Tabela wyników wskazuje na trwający proces przejścia w kierunku gospodarki opartej na wiedzy, o większej wydajności pracy i z wysoko wykwalifikowaną siłą roboczą. Większość państw prowadzi reformy w celu poprawy perspektyw gospodarczych i wzmocnienia swojej konkurencyjności.

Wydaje się jednak, że w ostatnich latach proces zmniejszania różnic między bardziej i mniej innowacyjnymi krajami uległ spowolnieniu. Przepaść w dziedzinie innowacji pomiędzy państwami członkowskimi może się nawet zwiększyć ze względu na różne sposoby ich reakcji na kryzys gospodarczy. Nadal istnieją istotne wyzwania dotyczące wspierania badań prowadzonych przez podmioty prywatne i wzmocnienia konkurencji w sektorach sieciowych (energetyka, telekomunikacja, transport). Dostęp do finansowania pogorszył się w większości państw członkowskich, w szczególności dla MŚP.

Coroczne sprawozdanie na temat europejskiej konkurencyjności ma usprawnić analizę sposobów wspierania konkurencyjności UE. Jego kluczowe ustalenia to m.in.: spadek popytu wewnętrznego, którego nie można w pełni skompensować popytem z państw trzecich, a także wiodąca rola UE w zakresie efektywności energetycznej i zdolności do przyciągania bezpośrednich inwestycji zagranicznych.

Antonio Tajani, wiceprzewodniczący Komisji Europejskiej i komisarz ds. przemysłu i przedsiębiorczości, powiedział: „W przedstawionych dziś dokumentach nt. konkurencyjności podkreślono mocne i słabe strony przemysłu europejskiego. Apeluję do państw członkowskich o kontynuowanie procesu reform w celu dalszej poprawy konkurencyjności ich przemysłu i zmniejszenia nierówności występujących w różnych regionach”.

- **Dodatkowe informacje**

Komunikat KE - Silniejszy przemysł europejski na rzecz wzrostu i ożywienia gospodarczego. Aktualizacja komunikatu w sprawie polityki przemysłowej:
<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2012:0582:FIN:PL:PDF>

Tabela wyników państw członkowskich za 2012 r. w zakresie konkurencyjności przemysłu:

http://ec.europa.eu/enterprise/policies/industrial-competitiveness/monitoring-member-states/files/ms_comp_report_2012_en.pdf

http://ec.europa.eu/enterprise/policies/industrial-competitiveness/monitoring-member-states/files/scoreboard2012_en.pdf

Polska (w języku polskim):

http://ec.europa.eu/enterprise/policies/industrial-competitiveness/monitoring-member-states/files/pl_country-chapter_pl.pdf

Sprawozdania na temat europejskiej konkurencyjności w 2012 r. :

http://ec.europa.eu/enterprise/policies/industrial-competitiveness/competitiveness-analysis/european-competitiveness-report/files/ecr2012_full_en.pdf

20. PRZEMYSŁ I PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ - Rewolucja przemysłowa przywraca Europie przemysł

Europa musi odwrócić spadek znaczenia przemysłu w XXI w., aby zapewnić trwały wzrost, stworzyć wartościowe miejsca pracy i sprostać wyzwaniom społecznym, z którymi się mierzymy. Podjęte niezwłocznie działania powinny przyczynić się do odwrócenia aktualnej tendencji spadkowej z obecnego poziomu 15,6 proc. udziału przemysłu w PKB Unii Europejskiej do 20 proc. w roku 2020. Dlatego Komisja proponuje zestaw priorytetowych działań, które mają pobudzić inwestycje w nowoczesne technologie, a także poprawić warunki prowadzenia działalności gospodarczej oraz dostęp do rynków i finansowania, zwłaszcza dla małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP), i zagwarantować zgodność kwalifikacji z potrzebami przemysłu.

Przemysł europejski jest dobrze przygotowany do odegrania tej roli: Europa jest światowym liderem w wielu sektorach o strategicznym znaczeniu, takich jak przemysł samochodowy i lotniczy, inżynieria oraz przemysł kosmiczny, chemiczny i farmaceutyczny. Udział przemysłu w europejskim eksporcie wciąż wynosi cztery piąte; także 80 proc. inwestycji sektora prywatnego w badania i rozwój ma swoje źródło w przemyśle. Gdy powróci zaufanie i pojawią się nowe inwestycje, europejski przemysł może stać się wydajniejszy i ponownie wkroczyć na ścieżkę wzrostu. Jest to główne przesłanie komunikatu, przedłożonego w Brukseli przez wiceprzewodniczącego Komisji Europejskiej **Antonia Tajaniego**. Działania zaproponowane w komunikacie powinny się też przyczynić do zmniejszenia różnic w poziomie konkurencyjności między państwami członkowskimi i regionami Unii Europejskiej.

Antonio Tajani, wiceprzewodniczący Komisji Europejskiej i komisarz ds. przemysłu i przedsiębiorczości, powiedział: „Nie możemy nadal pozwalać, by nasz przemysł opuszczał Europę. Nasze dane są jednoznaczne: europejski przemysł może być źródłem wzrostu i tworzyć miejsca pracy. Dziś przedstawiliśmy warunki zrównoważonego przemysłu przyszłości w Europie, aby rozwijać potrzebne inwestycje w dziedzinie nowoczesnych technologii oraz odbudować klimat zaufania i przedsiębiorczości. Dzięki współpracy i odbudowie zaufania możemy sprowadzić przemysł z powrotem do Europy”.

W dniu 10 października br. Komisja przyjęła również dwa sprawozdania na temat konkurencyjności. W nowym zestawieniu wyników gospodarczych państw członkowskich zwrócono uwagę na pięć kluczowych zagadnień: wydajność produkcji; wielkość eksportu; innowacyjność i zrównoważenie; warunki prowadzenia działalności gospodarczej i infrastrukturę; oraz finanse i inwestycje. W sprawozdaniu na temat europejskiej konkurencyjności w 2012 r. przeanalizowano natomiast główne tendencje globalizacyjne w minionych piętnastu latach oraz związane z nimi koszty i korzyści dla przedsiębiorstw unijnych, a także stojące przed tymi przedsiębiorstwami wyzwania.

- **Brak zaufania przyczyną braku inwestycji**

Niepewność na rynku, problemy z finansowaniem, brak popytu i niedostatki w zakresie kwalifikacji stały się przyczyną braku zaufania, który z kolei spowodował brak inwestycji i utratę miejsc pracy w przemyśle.

- **Filarami wzmocnionej polityki przemysłowej są:**

- **Inwestycje w innowacje** – tworzenie odpowiednich warunków ramowych dla inwestycji w celu szybkiego powrotu do poziomu sprzed kryzysu i koncentracja na sześciu obszarach priorytetowych o ogromnym potencjale wzrostowym w zakresie rozwoju i tworzenia miejsc pracy w Europie. Obszary te to: zaawansowane technologie produkcyjne niezbędne w czystych procesach produkcji, kluczowe technologie wspomagające, rynki bioproduktów, zrównoważona polityka w zakresie przemysłu, budownictwo oraz surowce, ekologicznie czyste pojazdy i statki, a także inteligentne sieci. Państwa członkowskie także powinny odegrać swoją rolę i nadać priorytet inwestycjom w tych sześciu obszarach.

- **Lepsze warunki rynkowe** – doskonalenie funkcjonowania rynku wewnętrznego i otwarcie rynków międzynarodowych. Komisja skupi się na wybranych zagadnieniach, w których możliwe jest szybkie osiągnięcie znaczącej poprawy, takich jak: poprawa rynku wewnętrznego towarów; wspieranie przedsiębiorczości pod kątem jednolitego rynku cyfrowego, którego spodziewany wzrost do 2016 r. ma wynosić 10 proc. rocznie; ochrona praw własności intelektualnej i dalsze propagowanie umiędzynarodowienia europejskich MŚP na świecie, które w perspektywie średniookresowej z poziomu 13 proc. ma wzrosnąć do 25 proc.
- **Dostęp do finansowania i kapitału** – poprawa kredytowania realnej gospodarki poprzez: lepsze wykorzystanie i ukierunkowanie środków publicznych, w tym pochodzących z Europejskiego Banku Inwestycyjnego – który ma skierować dodatkowe kredyty w wysokości 10–15 mld euro do MŚP – oraz funduszy strukturalnych; odblokowanie prywatnych funduszy dzięki wyeliminowaniu utrzymujących się przeszkód wobec kapitału podwyższonego ryzyka; ułatwienie prowadzenia działalności transgranicznej przez mniejsze przedsiębiorstwa.
- **Kapitał ludzki i kwalifikacje** – przygotowanie pracowników do przemian w przemyśle, zwłaszcza przez lepsze przewidywanie potrzeb w zakresie kwalifikacji oraz niezgodności kwalifikacji z potrzebami. W tym obszarze Komisja będzie w szczególności w dalszym ciągu wspierać współpracę pracodawców, pracowników i odpowiednich organów poprzez europejskie rady sektorowe ds. umiejętności oraz sektorowe porozumienia ds. umiejętności.

W celu zagwarantowania właściwego wdrażania tych działań Komisja będzie starannie śledzić szereg zasadniczych zmiennych.

1. Inwestycje

Udział nakładów brutto na środki trwałe w PKB wynosił w 2011 r. 18,6 proc. Przed kryzysem wskaźnik ten osiągnął w 2007 r. poziom 21,25 proc. Wysiłek inwestycyjny niezbędny do poprawienia naszej wydajności wymaga osiągnięcia poziomów sprzed kryzysu w 2015 r. i utrzymania przeciętnego poziomu powyżej 23 proc. do 2020 r. Inwestycje w sprzęt utrzymują się obecnie na poziomie między 6 a 7 proc. PKB. Do poprawienia wydajności i wprowadzenia nowych technologii niezbędne jest odzyskanie poziomów sprzed kryzysu i trwały wzrost na poziomie powyżej 9 proc. PKB do 2020 r.

2. Handel na rynku wewnętrznym

Handel towarami na rynku wewnętrznym znajduje się aktualnie na poziomie tuż poniżej 21 proc. PKB. Na ożywionym rynku wewnętrznym wskaźnik ten powinien osiągnąć w 2020 r. wartość 25 proc.

3. Małe i średnie przedsiębiorstwa

Zgodnie z dążeniami Komisji związanymi z rynkiem uznanym za przewodni w agendzie cyfrowej liczba małych przedsiębiorstw zaangażowanych w e-handel powinna wzrosnąć do 33 proc. w 2015 r. Według przeglądu dokonanego w 2009 r. udział MŚP prowadzących działalność eksportową na rynku wewnętrznym wynosił 25 proc. Średnioterminowym celem jest wyrównanie poziomu zaangażowania MŚP na rynku zewnętrznym i wewnętrznym Unii Europejskiej.

- **Kontekst**

Komunikat stanowi odpowiedź na ważne wyzwania, z którymi mierzy się przemysł europejski w wyniku obecnego kryzysu gospodarczego. Przedstawiono w nim zestaw priorytetowych działań, których celem jest zarówno wsparcie ożywienia w krótko- i średnioterminowej perspektywie, jak i zapewnienie długofalowej konkurencyjności i zrównoważenia europejskiego przemysłu. Komunikat zawiera też przegląd sytuacji w przemyśle europejskim od ogłoszenia inicjatywy przewodniej Komisji „Zintegrowana polityka przemysłowa w erze globalizacji”⁸, przyjętej w październiku 2010 r. w związku ze strategią „Europa 2020”.

- **Dodatkowe informacje**

Komunikat KE - Silniejszy przemysł europejski na rzecz wzrostu i ożywienia gospodarczego. Aktualizacja komunikatu w sprawie polityki przemysłowej:

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2012:0582:FIN:PL:PDF>

Prezentacja na temat komunikatu:

http://ec.europa.eu/enterprise/policies/industrial-competitiveness/industrial-policy/files/20121010_industria_policy_vp_tajani_en.pdf

⁸ COM (2010) 614.

21. PRZEMYSŁ I PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ - Zapobieganie upadłościom przez zwalczanie opóźnień w płatnościach

Niewypłacalność prowadzi do utraty 450 000 miejsc pracy w UE oraz zaległych należności w wysokości 23,6 mld EUR rocznie. Na problemy z płynnością wynikające z opóźnień w płatnościach skarży się 57 proc. przedsiębiorstw w Europie, co oznacza wzrost o 10 proc. w stosunku do ubiegłego roku⁹. Codziennie w całej Europie dziesiątki małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP) ogłasza upadłość, ponieważ nie uzyskują zapłaty za wystawione faktury. Chcąc położyć kres szkodliwej praktyce opóźniania płatności w Europie, wiceprzewodniczący Komisji Europejskiej **Antonio Tajani** zainaugurował w Rzymie kampanię informacyjną skierowaną do wszystkich 27 państw członkowskich UE oraz Chorwacji, mającą zachęcić do szybkiego włączenia do prawa krajowego dyrektywy w sprawie zwalczania opóźnień w płatnościach, jeszcze przed upływem ostatecznego terminu w dniu 16 marca 2013 r. Dyrektywa 2011/7/UE w sprawie zwalczania opóźnień w płatnościach w transakcjach handlowych jest narzędziem UE służącym do walki z zaległymi płatnościami. Kampania kładzie szczególny nacisk na informowanie MŚP o nowych prawach przyznanych im dyrektywą oraz o tym, jak należy z tych praw korzystać.

Antonio Tajani, wiceprzewodniczący Komisji Europejskiej i komisarz ds. przemysłu i przedsiębiorczości, powiedział: „Co roku tysiące MŚP ogłasza upadłość z powodu długiego oczekiwania na zapłatę wystawionych faktur. Zobowiązaliśmy się do zakończenia szkodliwej praktyki opóźniania płatności w Europie, która od dawna jest ważną kwestią w kontaktach ze światem biznesu. Nie ulega wątpliwości, że państwa członkowskie powinny jak najszybciej dokonać transpozycji dyrektywy w sprawie zwalczania opóźnień w płatnościach do swojego prawa krajowego. Zapewni to niezbędne wsparcie naszym MŚP w kontekście obecnego kryzysu gospodarczego, gdy dostęp do kredytów stał się trudniejszy. Ważne jest też, by europejskie przedsiębiorstwa, w szczególności MŚP, znały swoje prawa i wiedziały, jak je najlepiej wykorzystać”.

- **Kampania informacyjna w celu szybszego przyjęcia nowych przepisów dotyczących opóźnień w płatnościach**

Małym i średnim przedsiębiorstwom jest szczególnie trudno egzekwować prawo do terminowych płatności. Opóźnienia w płatnościach mogą wiązać się z wysokimi

⁹ Sprawozdanie Intrum, 2012, <http://www.intrum.com/Press-and-publications/European-Payment-Index/EPI-2012/>

kosztami, jeśli chodzi o czas i pieniądze, a ewentualne spory mogą pogarszać stosunki z klientami. Dyrektywa ustanawia ramy prawne dla ścigania dłużników.

Celem kampanii informacyjnej jest zwiększenie świadomości wśród najważniejszych europejskich zainteresowanych stron, zwłaszcza MŚP i władz publicznych, na temat nowych praw przyznanych dyrektywą, a równocześnie wsparcie jej szybkiego wdrożenia. Kampania stanowi również forum umożliwiające wymianę sprawdzonych rozwiązań, tak aby pomóc MŚP w uzyskiwaniu szybkich płatności.

Nowe zasady są proste:

- **Władze publiczne muszą płacić** za zamówione towary i usługi **w ciągu 30 dni** lub, w wyjątkowych okolicznościach, w ciągu 60 dni.
- Swoboda zawierania umów w ramach transakcji handlowych przedsiębiorstw: **przedsiębiorstwa powinny regulować należności z tytułu otrzymanych faktur w ciągu 60 dni**, chyba że wyraźnie uzgodnią między sobą inny termin i nie będzie on rażąco nieuczciwy wobec wierzyciela.
- Przedsiębiorstwa są automatycznie uprawnione do **domagania się zapłaty odsetek od zaległych płatności** i mogą uzyskać minimalną stałą kwotę w wysokości 40 EUR na pokrycie kosztów odzyskania należności. Mogą również żądać zwrotu wszystkich pozostałych uzasadnionych kosztów odzyskania należności.
- **Ustawowe odsetki za zwłokę należy zwiększyć do co najmniej 8 punktów procentowych** powyżej stopy referencyjnej Europejskiego Banku Centralnego. Władze publiczne nie mogą wyznaczyć stopy odsetek za zwłokę poniżej tego progu.
- Przedsiębiorstwa mogą łatwiej zaskarżać **rażąco nieuczciwe warunki** i praktyki przed sądami krajowymi.
- **Większa przejrzystość i zwiększanie świadomości**: państwa członkowskie muszą publikować odsetki za zwłokę, tak aby wszystkie zainteresowane strony były o tym poinformowane.
- Zachęca się państwa członkowskie do ustanowienia **kodeksów postępowania w zakresie szybkich płatności**.
- Państwa członkowskie mogą utrzymać lub wprowadzać w życie przepisy ustawowe i wykonawcze, które będą **korzystniejsze dla wierzycieli** niż przepisy dyrektywy.

Nowe środki są nieobowiązkowe dla przedsiębiorstw, ponieważ uzyskują one w ten sposób prawo do podjęcia działań, ale nie są do tego zobowiązane. W pewnych

okolicznościach przedsiębiorstwo może być zainteresowane wydłużeniem terminu płatności o kilka dni lub tygodni, aby utrzymać dobre stosunki handlowe z konkretnym klientem. Nowe środki są jednak **obowiązkowe dla władz publicznych**, które powinny dawać przykład niezawodności i wydajności, dotrzymując zawartych umów.

- **Przebieg procedury**

Europejska dyrektywa w sprawie zwalczania opóźnień w płatnościach ma na celu zwalczanie opóźnień w regulowaniu należności handlowych. W akcie wyjściowym do dyrektywy, [Small Business Act \(SBA\)](#), Komisja wyraziła gotowość uznania kluczowej roli MŚP w gospodarce UE i podkreśliła, że skuteczny dostęp do finansowania jest dla tych przedsiębiorstw jednym z największych wyzwań.

22. ROZSZERZENIE UNII EUROPEJSKIEJ - Komisja przedstawia kolejne etapy rozszerzenia UE

Komisja Europejska po raz czwarty zaleciła 10 października 2012 r. rozpoczęcie negocjacji akcesyjnych z byłą jugosłowiańską republiką Macedonii. Zaleca ona też przyznanie Albanii statusu potencjalnego kraju kandydującego do UE, pod warunkiem zrealizowania kluczowych etapów reform, oraz proponuje negocjacje układu o stabilizacji i stowarzyszeniu (SAA) z Kosowem¹⁰ w momencie kiedy państwo to poczyni postępy w realizacji części priorytetów krótkoterminowych. Komisja potwierdziła również, że przygotowania Chorwacji do członkostwa są na dobrej drodze. W przygotowanych sprawozdaniach rocznych Komisja przedstawiła również ocenę postępów osiągniętych w zeszłym roku w procesie przystąpienia do UE przez Bałkany Zachodnie, Turcję i Islandię.

Podczas prezentacji tegorocznego pakietu „rozszerzenie” Komisarz **Stefan Füle** stwierdził: „W naszych zaleceniach stanowczo podkreślamy, że praworządność jest centralnym elementem procesu przystąpienia do UE. Aby stworzyć bardziej stabilną i zamożną Europę, konieczne jest utrzymanie zarówno tempa procesu rozszerzenia, nad którym czuwa UE w oparciu o postępy czynione przez kraje aspirujące do członkostwa, jak i tempa reform przeprowadzanych przez te kraje.

* Użycie tej nazwy nie ma wpływu na stanowiska w sprawie statusu Kosowa i jest zgodne z rezolucją Rady Bezpieczeństwa ONZ 1244/99 oraz opinią Międzynarodowego Trybunału Sprawiedliwości na temat ogłoszenia przez Kosowo niepodległości.

Zalecenia dotyczące Albanii, Kosowa oraz byłej jugosłowiańskiej republiki Macedonii, jak również zbliżające się przystąpienie Chorwacji do UE, niedawne rozpoczęcie negocjacji akcesyjnych z Czarnogórą i nadanie statusu państwa kandydującego Serbii, pokazują (na podstawie jasnych wskazówek dotyczących warunków wymaganych do rozpoczęcia negocjacji akcesyjnych), że w przypadku przeprowadzenia reform UE spełnia swoje zobowiązania. Pozytywne przemiany na Bałkanach Zachodnich zdecydowanie potwierdzają potencjał przekształceniowy rozszerzenia UE. Aby poczynić dalsze postępy, Komisja proponuje skoncentrowanie się w większym stopniu na kilku dziedzinach. Pierwszą z nich jest wzmocnienie demokratycznych rządów dzięki rozpoczęciu dyskusji w kwestii praworządności znacznie przed rozpoczęciem negocjacji akcesyjnych. Druga to wzmocnienie wolności słowa i niezależności mediów. Trzecim elementem jest podjęcie tematu kwestii gospodarczych na wczesnym etapie, w celu wzmocnienia stabilności gospodarczej i finansowej oraz wsparcia ożywienia gospodarczego. Ponadto Komisja podkreśla, że kwestie dwustronne należy uwzględnić na jak najwcześniejszym etapie rozmów, oraz że kwestie te nie powinny wstrzymywać procesu akcesyjnego.

Wzrasta liczba dziedzin, gdzie zbiegają się interesy UE oraz Islandii, dotyczy to m.in. energii odnawialnej i zmiany klimatu. Negocjacje akcesyjne przebiegają pomyślnie.

„Pozytywny program” zainicjowany w celu ożywienia stosunków z Turcją przynosi już pierwsze rezultaty. Niezbędne jednak pozostaje aktywne wsparcie tego programu przez Turcję oraz europejski wymiar tego państwa. Wzrastają jednak obawy dotyczące braku znaczących postępów Turcji w kwestii spełniania w pełni kryteriów politycznych. Niepokój budzi również sytuacja dotycząca praw podstawowych w tym państwie. Aby Turcja mogła czynić szybsze postępy w swoich negocjacjach akcesyjnych, konieczne jest jak najszybsze pełne wykonanie zobowiązań w ramach unii celnej oraz postępy w normalizacji stosunków z Cyprzem.

- **Kontekst**

STATUS POSZCZEGÓLNYCH PAŃSTW

- **CHORWACJA:** kraj przystępujący — złożyła wniosek o członkostwo w 2003 r., podpisała traktat akcesyjny w grudniu 2011 r. Ze szczegółowego sprawozdania monitorującego wynika, że Chorwacja dostosowuje swoje prawodawstwo do przepisów UE. Komisja zwróciła jednak uwagę na dziedziny wymagające większych starań. W styczniu 2013 r. Komisja przedstawi ostateczne sprawozdanie monitorujące dotyczące przygotowań Chorwacji. Do końca września 2012 r. 13 państw członkowskich ratyfikowało traktat

akcesyjny. Chorwacja powinna zostać państwem członkowskim 1 lipca 2013 r., po zakończeniu procesu ratyfikacji.

- **TURCJA:** kraj kandydujący — złożyła wniosek o członkostwo w 1987 r. Negocjacje akcesyjne rozpoczęły się w październiku 2005 r. Rozpoczęto negocjacje dotyczące 13 rozdziałów, z czego 1 wstępnie zamknięto. W maju 2012 r. Komisja zainicjowała „pozytywny program” w celu ożywienia procesu akcesyjnego. Konieczne są zwiększone wysiłki w kwestii reform politycznych, w szczególności w zakresie wolności słowa.
- **ISLANDIA:** kraj kandydujący — złożyła wniosek o członkostwo w 2009 r. Negocjacje akcesyjne rozpoczęły się w czerwcu 2010 r. Rozpoczęto negocjacje dotyczące 18 rozdziałów, z czego 10 wstępnie zamknięto. Islandia jest już członkiem EOG oraz strefy Schengen i duża część jej prawodawstwa jest już zgodna z przepisami UE.
- **CZARNOGÓRA:** kraj kandydujący — złożyła wniosek o członkostwo w 2008 r. Negocjacje akcesyjne rozpoczęły się w czerwcu 2012 r. Faza techniczna, czyli przegląd zgodności prawa krajowego Czarnogóry z prawem wspólnotowym, jest w toku.
- **BYŁA JUGOSŁOWIAŃSKA REPUBLIKA MACEDONII:** kraj kandydujący – złożyła wniosek o członkostwo w 2004 r. Państwo to w dalszym ciągu spełnia w sposób zadowalający kryteria polityczne. Osiągnięto kolejne pozytywne wyniki, a dialog akcesyjny na wysokim szczeblu spowodował, że w zeszłym roku położono większy nacisk na proces reform. Już latach 2009, 2010 i 2011 Komisja zaleciła rozpoczęcie negocjacji akcesyjnych. Rada nie podjęła jednak jeszcze decyzji w tej sprawie. Komisja uważa, że pozytywna decyzja w sprawie rozpoczęcia negocjacji akcesyjnych pomogłaby również rozwiązać kwestię nazwy.
- **SERBIA:** kraj kandydujący — złożyła wniosek o członkostwo w 2009 r. i w marcu 2012 r. otrzymała status państwa kandydującego. Serbia jest na dobrej drodze, aby spełnić w sposób zadowalający kryteria polityczne. Należy ożywić proces reform oraz poczynić dalsze postępy w kierunku widocznej i trwałej poprawy stosunków z Kosowem, zanim Komisja będzie mogła potwierdzić możliwość rozpoczęcia negocjacji akcesyjnych.
- **ALBANIA:** potencjalny kraj kandydujący — złożyła wniosek o członkostwo w 2009 r. Poprawa dialogu pomiędzy rządem i opozycją umożliwiła poczynienie postępów w zakresie najważniejszych reform. W związku z tym Komisja zaleca nadanie Albanii statusu kraju kandydującego, pod warunkiem przeprowadzenia kluczowych reform sądownictwa oraz administracji publicznej, jak również zmian w regulaminie parlamentu. Komisja poinformuje

Radę, gdy warunki te zostaną spełnione. Weźmie przy tym pod uwagę zobowiązanie Albanii do zwalczania korupcji i przestępczości zorganizowanej. Aby Komisja mogła zalecić rozpoczęcie negocjacji akcesyjnych, konieczna jest w szczególności trwała realizacja zobowiązań dotyczących przeprowadzenia reform oraz realizacja pozostałych kluczowych reform. Kluczowym sprawdzianem będą wybory parlamentarne w 2013 r.

- **BOŚNIA I HERCEWOGINA:** potencjalny kraj kandydujący z perspektywami europejskimi, podobnie jak pozostałe państwa Bałkanów Zachodnich. W następstwie wyborów w 2011 r. państwo to utworzyło rząd na szczeblu krajowym. Zainicjowanie dialogu na wysokim szczeblu z Bośnią i Hercegowiną było pozytywne, ale jego efekty są poniżej oczekiwań. Do osiągnięcia warunków pozwalających na ratyfikację SAA oraz wiarygodny wniosek o członkostwo potrzebne są dalsze wysiłki.
- **KOSOWO:** potencjalny kraj kandydujący z perspektywami europejskimi, podobnie jak pozostałe państwa Bałkanów Zachodnich. W marcu 2010 r. zainicjowano dialog pomiędzy Prisztiną i Belgradem, prowadzony z pomocą UE. Sprawozdanie dotyczące Kosowa zawiera pozytywną ocenę możliwości podpisania układu o stabilizacji i stowarzyszeniu (SAA), nawet w sytuacji rozbieżności zdań państw członkowskich UE co do statusu Kosowa.

- **Dodatkowe informacje**

Dokumenty znajdują się na stronie:

http://ec.europa.eu/enlargement/countries/strategy-and-progress-report/index_en.htm

Opracowała:
dr Magdalena Skulimowska¹¹

¹¹ Na podstawie informacji Komisji Europejskiej i PAP.